

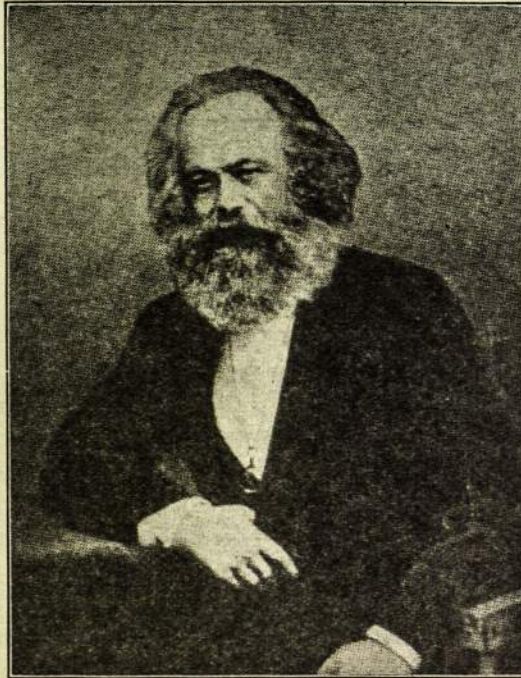
METAI II.

KOVAS

No. 3.

MOTERU BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

KAROLIUS MARKS.

SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!

Moteris Turėtų Užsiimti Savais Reikalais

Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos
vertė Amerikos Lietuvaite

Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti
politikoje. Ji tinka per prakalbas arba
šiaip parengimuose duoti prie įžangos.

Kaina 3 centai.

Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas

Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61.

Kaina su prisiuntimu 20c.

KUDIKIŲ PRIEŽIURA

Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos
vertė Ona Vidikienė.

Kaina popierin. viršeliais 40c; apdaryta 60c.

Šeimyna Seniau, Dabar it Ateityj

PARAŠĖ V. KAPSUKAS.

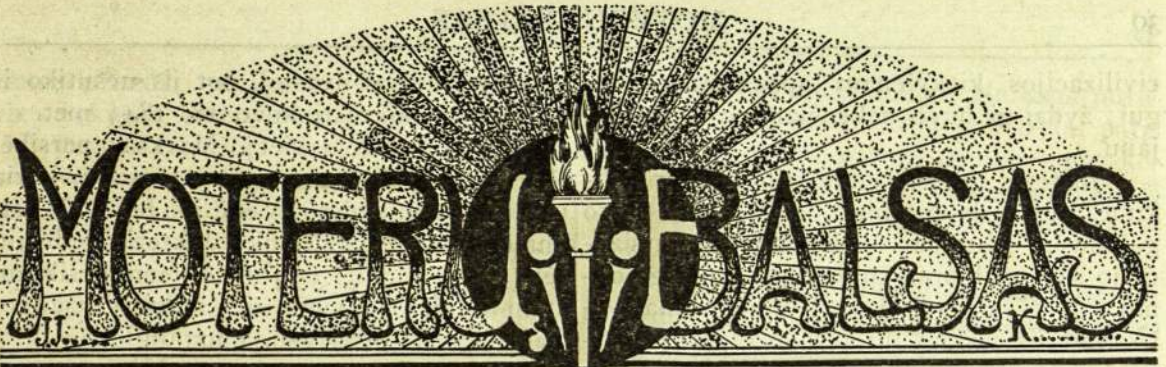
ISTORIŠKAS APRAŠYMAS
ŠEIMYNOS IŠSIVYSTYMO.

Kaina 15c.

Adresuokite:

“MOTERŲ BALSAS”

535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

MOTERŲ BALSAS

Pirmas Lietuvių Darbininkų
MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progressyvio
SUSIVIENIJIMO ORGANAS

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Subscription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879

Metai 2

Kovas-March, 1918

No. 3

Karoliaus Markso Šimtmetinis Jubilėjus

Šįmet viso pasaulio susipratę darbininkai apvaikšcios didelę ir brangią šventę, butent K. Markso šimtmetinį jubilėjų.

Geguzės 5 d. 1918 m. sukanka 100 metų nuo K. Markso, to darbininkų klesos didvyrio, gimimo dienos.

Ta diena yra kiekvienam susipratusiam darbininkui begalo brangi. Ta diena kiekvieno proletariato širdij turi įkvėpt energijos ir pasišventimo socializmo idėjai,— idėja, del kurios Marksas tiek daug dirbo, ir kuriai jis pašventė visą savo turtą, sveikatą ir gyvenimą.

K. Marksas begalo daug yra pasitarnavęs darbininkų klesai. Jis pastatė socializmą (tuo laiku da utopišką) ant mokslo pamatų. Jis parodė pasauliui, kad socializmas yra mokslas, o ne svajonė, kad socializmas yra neišvengiamas, ir kad anksčiau ar vėliau jis turės įvykt.

Jis tą parodė tokiais tvirtais ir nesumušamais faktais, kad nė gambiausi buržuazijos mokslinčiai negalėjo jo sukritikuoti.

Jis pirmas pastatė socializmą ant tvirtų pamatų ir parodė darbininkams tiesiausį ir geriausį kelią, kuriuom eidami jie gali greičiausia prieit prie galutino tikslo atsiekimo, butent socialistiško surėdymo. Užtai jį pavadino socializmo tėvu.

Delto viso pasaulio proletariatas turi apvaikšciot tą didelę šventę—šimtmetines sukaktuves jo gimimo dienos—kuoiskilmingiausia. Galima tikėtis, kad viso pasaulio darbininkai apvaikšcios tą dieną iškilmingai ir parodys kapitalistams, kad, nors Marksas mirė, bet jo dvasia gyva ir ji eina su darbininkais, ji veda juos į kovą su kapitalizmu, ji jų neapleis niekada, ir nuves juos laimingai prie galutino tikslo—išliuosavimo iš kapitalizmo jungo.

K. Marksas gimė geguzės 5 d., 1818 m. Tryro mieste, Pareinės provincijoje, Vokietijoje. Jo tėvas Indrikas buvo pasituris žydų kilmės advokatas, bet 1824 m. priėmęs su visa šeimyna krikščionybę, nes tais laikais krikščionybė atidarydavo duris prie

civilizācijas kiekvienam apskriam žmogui; žydai-gi buvo nekenčiami ir persekiojami.

Jo tēvai gyveno gana laimīgi ir sūtkime, turējo daug vaikū, bet Karoliuss buvo gabiliausiu. Nuo-pat kudiakystēs jis atsižymējo savo gabumu, sumanumu ir žingeidumu. Jo tēvai vadindavo jū nenuorama delto, kad jis viskuo interesavosi, viskū tyrinējo ir nenurimdavo kol neišrišdavo kokj-nors jū interesuojantj klausimū. Iš mažū dienu jame apsireikšdavo pasipriešinimo dvasia kokiam-nors prispaudimui ar varžymui. 17 metų amžiaus, pabaigēs gimnazijū savō gimtinam mieste, 1835 m. įstojo į Bonno universitetū. Tenai jis mokinosi teisiū. Pabuvēs Bonnoj metus, tēvui patarus, persikēlē mokintis į Berlynū.

Geg. 10 d., 1838 m. mirē Markso tėvas, turēdamas 56 metus amžiaus.

Budamas universitete Marksas dalyvavo ir politikoj, kur progresyvesni žmonēs sueidavo, kur matēsi kova su prispaudimu, su monarchija ar biurokratija. Jis visada eidavo su radikalais ir pirmėiviais.

1841 m. Marksas pabaigē universitetū, ir liko paskirtas profesorium Bonno universitete. Profesoriai jis neilgai, nes universiteto profesoriai turējo tuo laiku nuolankauti valdziai ir dvasiškijai, o Marksas, budamas revoliucinēs dvasios, nuolankaut negalējo ir delto atsitraukē iš tos vietos.

Bejieškodamas užsiēmimo, kur galētū laisvai veikt, jis pradējo dirbt prie "Reino Laikraščio" (Rheinische Zeitung), apie kurj spietēsi geriausi tū laikū Vokietijos pirmėiviai. Da Bonne budamas Marksas bendradarbiavo tam laikraščiu, o vėliau liko jo redaktorium. Kadangi jis pasirodē gabiliausias to laikraščio redaktorius, tai greitū laiku jis liko vyriausiu redaktorium, nežiurint jo jaunumo, nes tuokart tik 24 metų amžiaus tebuvo.

Tas laikraštis valdziai nepatiko, nes buvo radikalus ir drjso sakyt teisybę, užtai jū žadējo uždaryt. To laikraščio leidėjai pareikalavo, kad Marksas vestū laikraštj prie-

lankioj valdziai dvasioj, bet jis nesutiko ir apleido tū laikraštj kovo 18, 1843 met.

Apleidus savo vietū, Marksas persikēlē į Paryžių drauge su savo moteria, kuriū nesenai buvo vedēs. Vedē jis Jenny Westphalen, augšto valdininko dukterj. Jiedu turējo šešetū vaikū; 3 jū mirē jiems besikraustant iš vietos į vietū, o 3 dukters užaugo; 2 ištēkējo už prancuzū, 1 už anglo.

Paryžiuj begyvendamas Marksas studijavo socializmū ir ekonomijū. Ten jis susipažino su daugeliu garsiū mokslo vyrū. Ten jis arčiau susipažino ir susidraugavo su F. Engelsu, kuris taip-pat studijavo socializmū.

F. Engelsas buvo vokiečio fabrikanto sunus. Jaunose diense užsiiminējo vaizba. Gerokū dalj savo gyvenimo praleido Anglijoj, Manchesteryj, kur jo tėvas turējo savo dirbtuvę. Tenai jis turējo progū matyt ir ištirt kaip plētojas kapitalizmas ir pažino kapitalizmo priešininkus—darbininkus.

Tai buvo geriausias Markso draugas. Jiedu susipažino da "Reino Laikraščio" redakcijoj, bet į gilesnē pažintj ir draugiškumū suėjo Paryžiuj.

Arčiau susipažinē jiedu pamatē esū labai artimi dvasia ir tas juos surišo draugiškumo ryšiais. Engelsas tankiai patardavo Marksui ištirt tulus dalykus į kuriuos jis nebuvo atkreipēs savo atydžios. Marksas visuomet stengēsi nuo kiekvieno kū-nors pasimokint, o išmokēs ar patyrēs kū-nors visada savo žinias perduodavo kitiems raštu arba žodžiu.

Marksas buvo gabesnis už Englaš, stipresnis filosofijoj ir kritikoj. Jis tankiai sulaikydavo gana greitū Englaš nuo neat-sargiū išvedimū.

Begyvendamas Paryžiuj, Marksas kartu su Arnoldū Ruge sumanē leist mokslo laikraštj "Vokiečių-Prancuzū Metraštj" dviejose kalbose, vokiečių ir prancuzū kalboj, nes tikējosi gaut vokiečių ir prancuzū bendradarbiū, vienok tas laikraštis neilgai teėjo, nes prancuzai neprisidējo, o vokie-

čiams pritruko pinigų ir išėjęs vieną sykį vien vokiečių kalba, nustojo ejęs.

Be to laikraščio Marksas darbavosi ir vokiečių darbininkų draugijoj Paryžiu; jie taip-pat bendradarbiavo vokiečių laikraštų "Vorwaerts" ("Pirmyn"), ėjusiam tuo laiku Paryžiuj.

Tas laikraštis netiko vokiečių valdžiai, ir ji visokiais budais stengėsi jį pasmaugt. Ji prašė prancuzų valdžios, kad uždarytų tą laikraštį, bet valdžia to padaryt negalėjo, nes prancuzų teisės to nepavelijo. Tada Vokietijos valdžia paprašė, kad Paryžiaus valdžia išvytų iš savo šalies Marksą ir kitus jai nepatinkamus pirmėivius. Prancuzų valdžia sutiko tai padaryt ir Marksas su kitais liko iš Paryžiaus išvyti.

Iš ten Marksas nuvyko į Belgijos miestą Briuselį, kur išbuvo 3 metus. Prusų valdžia norėjo ir ten jį pasiekti: prašė jį iš ten išvyt, bet Belgijos valdžia atsisakė tą padaryt.

Belgijoj begyvendamas, Marksas atsisakė nuo Prusų pilietystės, bet ir kitur niekur pilietystės nepriėmė; reiškia, liko be tėvynės. Jo tėvynė buvo visas pasaulis.

1845 m. persikraustė ir Engelsas į Briusselį, kad kartu dirbti su Marksu. Jiedu tyrinėjo socializmą ir ekonomiją; kritikavo tuolaikinį socializmo supratimą ir rašė visokius socializmą aiškinančius veikalus. Buvo tai gryo mokslo, teorijos darbai, bet jiedu užsiėmė ir praktika. Drauge su kitais pirmėiviais išėiviais jiedu įkurė Briusselyj Vokiečių Darbininkų Draugiją, kuriai Marksas skaitė referatus, prelekcijas apie socializmo teoriją. Jis taip-pat bendradarbiavo "Vokiškame Briusselio Laikraštyj". Per tą laikraštį jis skleidė susipratimą tarp Belgijos vokiečių darbininkų, ir slapta pergabenamas tas laikraštis į Vokietiją, veikė ir ant jos darbininkų.

Tame laikraštyj Marksas ir Engelsas kovojo su klaidingomis socialistiškoms srovėms, su anarchistais bei socialistais svajotojais, kurie manė, kad yra geraširdžių turčių, kurie padėsią įvykdyt socializmą iš pa-

sigailėjimo del darbininkų. Marksas nurodė, kad socializmą įvykdyt gali tiktai patįs darbininkai per nuolatinę, nenuilstančią kovą su kapitalizmu. Mielaširdystės laukt iš turčių pusės buvo tuščia svajonė, ir tą svajonę Marksas išblaškė.

Jis taip-pat kovojo prieš bažnytinį socializmą. Viename tokių straipsnių jis su Engelsu rašo: "Senovės krikščionybė išteisingo senovės vergiją, viduramžėj išaugštino baudžiovą, o šiandien moka apgint darbininkų skriaudėjus, nors ir su veidmaininga širdgėla. Krikščionybė skelbia reikalingumą dviejų luomų: viešpataujančios ir prispaustosios, kuriuos sušelps anoji, darydama gerus darbus. Krikščionybė atlyginimą skriaudų perkelia į dangų, pertai leidžia skriausti ant žemės. Krikščionybė skelbia, kad prispaudėjų nedorybės tai bausmė už prigimtas ir padarytas prispaustųjų nuodėmes, ar tik tyrinėjimas ir pagundos, kurius uždeda dievas gilioj savo mandrybėj. Krikščionybė skelbia baimę, neapykantą savęs, nusizeminimą, ramybę, trumpai sakan, visus vergų privalumus, o proletarai, kurie nenori, kad su jais apsieitų, kaip su gyvuliais, privalo but drąsus, turēt pajautimą savo žmogiškos vertės ir nepriklausomos dvasios reikalaut daugiau, negu duonos. Krikščionybė traukia žmones atgal".

Taip tai išaiškino Marksas bažnytinį ar krikščionišką socializmą.

Ten begyvendamas, Marksas susipažino su Komunistų Sąjunga, kuri pirmiau vadinosi "Teisingųjų Sąjunga". Toji sąjunga bandė pakelt ginkluotą sukilimą, bet pralaimėjusi ji persikėlė į Angliją; tenai ji surimtėjo ir iš maištininkų draugijos virto propagandos platintojų draugija. Tada ta draugija užkvietė Marksą ir Engelsą prisidėt prie jų, nes tada jie jau sutiko su jų pažiūromis.

Toji "Komunistų Sąjunga" pavedė Marksui ir Engelsui išguldyt pamatines pažiūras arba principus programoj ar manifeste, kurių prisilaikys sąjunga.

Manifestas pasirodė sausio mėnesį 1848 m.; buvo tai garsusis "Komunistų Manifestas", kurs liko išverstas kuone į visas pasaulio kalbas, lygiai ir į lietuvių kalbą.

Tame nedideliame veikale surinkta visa, ką buvo kada pasakę socializmo pirmakunai.

Jiedu sujungė tai į vieną, surišo socializmą ant visados su darbininkų judėjimu, o iki tol socializmas ėjo skyrium nuo darbininkų judėjimo. Iki tol darbininkų vardu kalbėjo visoki geraširdžiai, visai atskirti nuo darbininkų, kurie manė galėsia suteikt darbininkams socializmo tvarką, kaipo malonę, su turčių pagalba. Tai buvo socialistai svajotojai. Jie nė girdėt nenorėjo apie darbininkų judėjimą, nes tai, girdi, galėtų užpykint turčius ir atimt jiems norą ką-gera darbininkams padaryt.

Marksas gi "Komunistų Manifeste" nurodė, kad darbininkai turi patį išsikovot sau geresnį buvį, socialistišką surėdymą.

Tuo laiku prasidėjo persekiojimai Briuselyj. Valdžia ištrėmė Marksą, o kadangi tada buvo revoliucija Paryžiuj ir Marksas buvo pasiryžęs ten važiuot, tai ir nuvyko abu su Engelsu ir kitais tremtiniais. Revoliucinė Paryžiaus valdžia netik panaikino uždraudimą gržt, bet ir užkvietė juos ten.

Po tulo laiko kilo revoliucija Vokietijoje, tada Marksas su savo draugais grįžo Vokietijon. Ten jis kartu su Engelsu liko "Naujojo Reino Laikraščio" redaktorais ir leidėjais. Per tą laikraštį jie skelbė savo pažiūras, kritikavo valdžios ir buržuazijos darbelius. Netrukus reakcija gavo viršų, ir Markso su Engelsu laikraštis liko valdžios uždarytas.

Marksas tuo laiku buvo iškeliavęs parinkt pinigų to laikraščio leidimui, nes piniguočiai jo nerėmė, darbininkai nebuvo susipratę, kad remt jo laikraštį; įdėjo į jį visą savo, nors nedidelį turtą, bet vis da buvo trukumas.

Sugrįžęs rado laikraštį parduotą, o spaustuvę uždarytą; ką buvo įdėjęs savo

turto, viskas dingo, Marksas liko be nieko, bet išpildė savo priedermę iki galui.

Po to jis nuvyko į Paryžių, kur vėl buvo laukiama sukilimo, bet sukilimas neįvyko ir Marksas turėjo apleist Prancuziją. Išten jis nuvyko į Londoną, kur jau nuolatos gyveno nuo 1850 m. iki pat mirties.

Londonė Marksas pergyveno daug persekiojimų ir vargo. Visas turtas, kiek turėjo, išėjo revoliucijos laiku, taip kad galų gale nebeturėjo iš ko gyvent.

Engelsui ir ne geriau sekėsi, bet jis turėjo turtingą tėvą; tėvas nieko, vienok, nedavė, kol jis nemes revoliucinio darbo; tada Engelsas sugrįžo į tėvo dirbtuvę, į Manchesterį. Jis tiek uždirbo, kad užteko jam ir Marksui pragyvent.

Engelso remiamas, Marksas rausės po knygynus bei muzėjus ir rašė savo veikalus. Tada jis parašė savo garsųjį ir geriausį veikalą "Kapitalas".

Dirbo jis dieną ir naktį. Nesykį jis sakydavo: "Mes reikalaujame 8 val. darbo dienos, o patįs dirbam dusyk tiek." Jo kambarys prikrautas knygų, rankraščių, laikraščių.

Dirbdamas daug rudydavo. Pailsiui skaitydavo poeziją ar apysakas.

Jo mylimiausi rašytojai buvo: Eskylos, Dante ir Šekspiras. Jisai mokėjo daug kalbų, todėl apsiėjo be vertimų.

Lapkrietyje 1881 m. mirė Markso mylimoji žmona. Jis gyveno su ja santaikoj beveik 40 metų. Jos mirtis sunkiai atsiliepė ant jo. Jau ir taip nuo persidirbimo sunaikintą sveikatą pakirto visai.

Vargiai Marksas butų galėjęs tiek daug nuveikt be savo moteries. Ji buvo jo suramintoja, parama visuose jo darbuose ir stiprintoja kovoje. Po jos mirties Markso sveikata visai suiro. Jis išvažiavo gydyties į Afriką ir Šveicariją, bet niekas negelbėjo.

Sugrįžęs į Londoną, sirgdamas da vis dirbo ir dirbo, rašė be paliivos.

Kovo 14 d. 1883 m. rado jį ant amžių užmigusių, besėdintį prie rašomojo stalo, prie

knygų, iš kur tiek brangių del darbininkų klesos dalykų jis ištraukė.

Jo mirtis uždavė baisų smugį visų kraštų socialistams. Pas juos kilo abejonės, ar atsilaikys jie vieni prieš savo priešininkus ar ne apsiriks be savo vadovo ir mokytojo.

Socializmo priešininkai džiaugėsi, jie manė, kad socializmo idėja grius, Marksui numirus, bet Markso dvasia nemirė. Ji liko su darbininkais ir veda juos prie pergalės.

Socializmas po Markso mirties negriuvo, bet auga ir plėtojasi kuopuikiausiai.

Engelsas nurodė du didžiausiu Markso nuopelnų, butent: revoliuciją, padarytą is-

torijos supratime ir išaikinimą kapitalo esybės.

Marksas, mat, prirodė, kad visokie istorijos nuotikiai buvo tai luomų kova už buvį, už duonos kąsnį, o ne už idėjas, kaip pirmiau buvo manoma. Antra, prirodė jis, iš ko atsiranda turtas pas kapitalistus. Jis prirodė, kad turtas kyla iš pridedamosios vertybės, t. y. iš to, kad kapitalistas užmoka darbininkui mažiau, negu jo darbas yra vertas.

Taigi, Markso atradimai, tai materialis istorijos aiškinimas ir pridedamoji vertybė, o tuodu dalyku tai darbartinio socializmo pamatai.

PARYŽIAUS KOMUNOS ISTORIJA

Parašė LISSAGARAY.

Nuo šio "Moterų Balso" numerio, pradėsime talpinti aprašymus iš Paryžiaus Komunos istorijos. Jie yra labai įdomūs. Partartume skaitytojams atydziai sekti tuos aprašymus. Red.

SKYRIUS I.

PRANCUZIJA PRIEŠ PRANCUZŲ-VOKIEČIŲ KARĘ.

Per 18 metų Prancuziją slėgė žiaurus Napoleono III viešpatavimas.

Prisisavinęs 1852 metais karaliaus karuną, žiauriai persekiojimais, kraujo praliejimais, areštais ir ištrėmimais, Napoleonas III savo viešpatavimu privedė šalį prie apverktino padėjimo.

Didelė armija, buvusi prie Napoleono I, pakeista į didelę policiją prie Napoleono III. Policijos pagalba Napoleonas užžengė ant sosto, policija gynė jį nuo apsireiškančio nepasitenkinimo liaudies.

Po priežiura slaptosios ir viešosios policijos buvo visi pažangesni ir energiškesni piliečiai. Areštai, ištrėmimai, nuteisimai į kalėjimus, atsikartodavo nuolat.

Viso pasaulio gerbiami mokslinčiai ir rašėjai, kaip ve: Victor Hugo, Louis Blanc, Edgar Quinet, Pierre Lerou ir kiti, buvo ištremiti. Darbininkų vadas Blanqui beveik ne apleisdavo kalėjimo.

Liaudies švietimas buvo pavestas kunigams ir tikėjimiškoms organizacijoms.

Prancuzijos dvasiškija nepasitenkino pamaldomis bažnyčiose, ji nuolat stengėsi praplėst savo įtekme į šalies ir visuomenės gyvenimą. Savo tikslams atsiekti, dvasiškija rupinosi paimti savo globon mokyklas.

Po dvasiškijos įtekme, mokyklos, vietoj platint apšvietą, platino tamsumą, slėgė kiltesnius jausmus, platino prietarus.

Napoleonas, reikalaudamas iš dvasiškijos moralės paramos, rodė religiškomis draugijoms savo malones ir teikė joms visokius palengvinimus.

1856 metais religinės draugijos, kurios buvo įstatymais pripažintos, turėjo 65,000 narių, o nejudinamo turto vertė nešė 200 milionų frankų.

Ne mažiau turto turėjo ir įstatymais nepatvirtintos draugijos, bet valdzios toleruojamos.

Visos vadinamos kongregacijos turėjo visokius "biznius", kaip tai: alkoholinių gėrimų dirbtuvės ir tt. Ačiū Napoleono III paramai, jų turtas ir galybė nuolat augo.

Politiška Prancuzijos tvarka, po užgriebimui sosto 1852 m., žmonių nepatenkino.

Sosto užgriebimas pasisekė Napoleonui tiktai ačiū paramai turčių, nusigandusių baisiu (jų supratimu) darbininkų judėjimo kilimo.

Sukilimuose birželio mėn. 1848 m. turčių klesla bijojo respublikos ir jos tvėrėjų—darbininkų. Delei to, atvirom, išskėstom rankom buvo jie pasiryžę priimt kiekvieną tvirtą valdymą, prižadantį ginti jų reikalus-interesus. Iš kitos pusės, darbininkai savo kraujo liejimu įgiję respubliką, prie kurios rišo viltį savo buvio pagerinimo, negalėjo atsiveikint su ta vilčia.

Narsus birželio mėn. Paryžiaus darbininkų sukilimas prieš žiaurią valdžią liko nuslopintas baisiu kraujo liejimu, o iš to kilo tasai pragaištingas atlėžimas, kuris davė progą Napoleonui užgriebt sostą. Likęs imperatorium, jis panaikino visus politiškus laimėjimus 1848 metų.

Jo įsteigta įstatymdavystė, renkama po valdžios spaudimu, neturėjo įstatymų iniciatyvos, nė kontrolės ant valdžios. Laisvė žodžio, susirinkimų, organizavimosi ir spaudos liko panaikinta.

Laikraštijoj įvesta sistema valdiškų bausmių ir laikraščių uždarinėjimo.

Atstovai—didieji pramonininkai, kapitalistai, abelnai augštesnėsios buržuazijos gaivalai, už rėmimą Napoleono valdžios naudojami visokiais palengvinimais ir malonėmis.

Nežiurint, kad nepasitenkinimas šalyj nuolat augo, vienok, radikaliskėsių atstovų buvo mažai, ir jie nieko ten nereiškė.

Nežiurint iškilmingo apskelbimo, kad monarchija—tai ramybė, Napoleonas nuolat kariavo, kad pergalių ir laimėjimų garsu atitraukt valdinių atydžią nuo visokių po-

litiškų ir visuomeniškų pasikėsinimų bei varžymų.

Bet nebuvo spėkos, kuri galėtų sulaikyt judėjimą link įsteigimo respublikos, tarp smulkiosios, pažangesnės buržuazijos ir darbininkų.

Po rinkimų 1862 m. skaitlius radikalių atstovų paaugo, o po rinkimų 1869 m. kairieji turėjo 40 atstovų, o jų tarpe keletą jaunų, tvirtų šalininkų žengimo linkui darbininkiškos respublikos. Po apskelbimui rinkimų pasekmių, ant gatvių įvyko demonstracijos.

Policija, kad suradūs priežastį areštams, išsiuntė daugybę šnipų, kurie kurstė žmones, naikino turtus, daužė krautuvių langus ir abelnai iššaukė susirėmimus, sumišimus.

Areštuota 1,500 žmonių; tarpe jų redaktoriai radikalių laikraščių, mylimi žmonių kalbėtojai ir tt.

Tarpe darbininkų augo neužsiganėdinimas iš Bonaparto viešpatavimo.

Prancuzijos proletariatas atgavo spėkos po smugių, užduotų jam laike revoliucijos ir kontr-revoliucijos 1848 metais.

Laike visuotinių rinkimų 1864 m. darbininkai išleido atsišaukimą į rinkėjus, kur pirmu sykiu aiškiai pabriežė skirtumą tarp darbininkų interesų ir kitų visuomenės sluogsnių.

Vienok prieš šitą atsišaukimą, po kuriu pasirašė 60 darbininkų ir kurį parėmė Delescluze, redaktorius darbininkiško laikraščio, išleista tam priešingas atsišaukimas su 80 darbininkų parašų, protestuojantis prieš kėlimą arba kurstymą klesinio antagonizmo (neapykantos).

Darbininkų kandidatas gavo 424 balsus, tuo tarpu, kai buržuazijos opozicijos kandidatui teko 14,000 balsų.

Išreikštas pažiuras atsišaukime 60 darbininkų, kad pagerinimą darbininkų buvio turi atlikt patįs darbininkai, užtvirtino aiškesnėj formoj pirmas suvažiavimas naujai susitvėrusios tarptautinės darbininkų sąjungos—Internacionalo.

Tos pažiūros greitai plėtojosi tarp darbininkų, labiausiai nuo 1868 metų, kada karalius suteikė kiek-tiek švelnesnius įstatus link spaudos ir susirinkimų laisvės.

Visas burys jaunų rašytojų nuoširdžiai, atsidavusių darbininkų reikalams, pradėjo savo veikimą; nesibijojo jie kalėjimų, nė piniginių bausmių.

Populiariškomis brošiūromis, dienraščiuose, proklamacijose jie aštriai atakavo monarchišką valdžią, rodydami visokius valdžios prasižengimus, pradėjus nuo sosto užgriebimo 1851 metais gruodžio 2 d., o baigiant ministerių ir valdininkų sauvliavimu.

Šita agitacija iššaukė valdžios persekiojimus.

Policija ardė darbininkų susirinkimus, areštavo agitatorius.

Komiteto narius Paryžiaus Internacinalo skyriaus patraukė į teismą už priklausymą prie uždraustos organizacijos. Nuteista juos 1,000 frankų bausmės, o draugija uždaryta.

Bet Paryžiaus darbininkai nepasidavė nuosprendžiui; tuoj į vietą nuteistųjų išrinko naują komitetą. Prasidėjo nauji persekiojimai.

Vienas iš keturių apkaltintųjų už prigulėjimą prie naujojo komiteto pasakė prakalbą, kuria narsiai ir energingai gynė save ir savo draugus.

Tuo sykiu teismas nuteisė apkaltintuosius 3 mėnesiams kalėjimo.

(Toliau bus)

Vertė J. Benesevičiūtė.

VALANDA ANKSČIAU

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa., on April 17, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Iš kovo 31 į balandžio 1 d. naktį Jungtinėse Valstijose visi laikrodžiai buvo pavarę viena valanda pirmyn. Žmonės dabar atsikelia, eina į darbą, pareina iš darbo viena valanda anksčiau. Laikrodis, tiesa, neparodo to skirtumo. Bet palyginant dabartinį laiką su saulės tekėjimu ir nusileidimu, galima lengvai patirti, kad mes esam prigauti viena valanda.

Idėja pavarymo laikrodžio viena valanda pirmyn turi tikslą taupyti žmogaus energiją. Vasarą saulė teka daug anksčiau to paprasto laiko, kada žmogus keliasi. Jinaip taip-pat nusileidžia anksčiau, negu paprastas, vidutinis, žmogus eina gult. Didelis reikalas kuro (anglies), kuris reikalingas šviesai ir neįstengiant patenkinti tą reikalą, davė mintį taupyti kurą, o naudotis saulės šviesa. Patsai gyvenimas parodė, kad geriausias budas taupymo—tai priverst žmo-

gų atsikelti ir gult viena valanda anksčiau. Ryto metą mes nereikalaujam dirbtinos šviesos, o einant gult viena valanda anksčiau mes galim sutaupyti tą valandą ant šviesos.

Toji idėja ne nauja. 1781 m. žinomas mokslininkas B. Franklin aiškino tą idėją. Jis išskaitliavo, kad, jeigu žmonės keltų valandą anksčiau, tai vienam tik Paryžiuje per šešis mėnesius—nuo balandžio iki rugsėjo—galima būtų sutaupyti žvakių už 19 milijonų dolerių. Kad įvykdint gyvenimą tą idėją Franklinas siulė sekamus budus: apkrauti mokesčiais tuos gyventojus, kurie savo namų langinčias laiko uždarytas po 6 val. ryte; neduoti daugiau kaip vieną svarą žvakių kiekvienai šeimynai; uždrausti gatvėmis važinėti (išskiriant gydytojus) po tam, kai saulė nusileidžia. Jeigu visa tai nepagelbės, kalbėjo Franklinas, tai reikia "šauti iš kanuolių, kad prikelti tinginius, atidaryti jiems akis ir įkvėpti, kad visa tai daroma jų gerovei". To laiko "svietas"

nepriėmė Franklino mokymo, kadangi gyvenimas tų laikų aristokratijos prasidėdavo tik saulei nusileidus.

Bet, jeigu Franklinui nepavyko tą idėją gyvenimui įvykdyti, tai ji, pagal biblijos legendą, buvo "įvykdyta" daug pirmiau jo. Žydų tautos vadas Jėzus Navin—biblija sako.— pergalėjęs savo priešus ir norėdamas pasinaudoti jos vaisiais, kad pribaiigt mušt bėgančius priešus, paliepė saulei sustot, o mėnuliui nepasirodyt. Saulė ir mėnulis nedrįsę priešintis jo prisakymui. Tokiu būdu, biblija savotišku būdu parodo mintį taupymo saulės šviesos, kuri iššaukė karės reikalai.

Ir dabartiniu laiku tas taupymas yra iškilęs karės reikalais. Karė, rydama daugybę kuro ir atitraukusi jaunus vyrus nuo darbo, būtinai turėjo iššaukti nedateklių anglies. Visų pirma tą nedateklių pajuto Vokietija. Ir dėlto jinai pirmutinė įvedė saulės šviesos taupymą, pavarydama laikrodžio rodyklę viena valanda pirmyn. Vokietiją pasekė Anglija, Prancuzija, Italija, Holandija, Danija, Norvegija, Švedija, Belgija, Austrija, Portugalija, Islandija, Australija ir dalis Kanados, pagalios ir Jungtinės Valstijos.

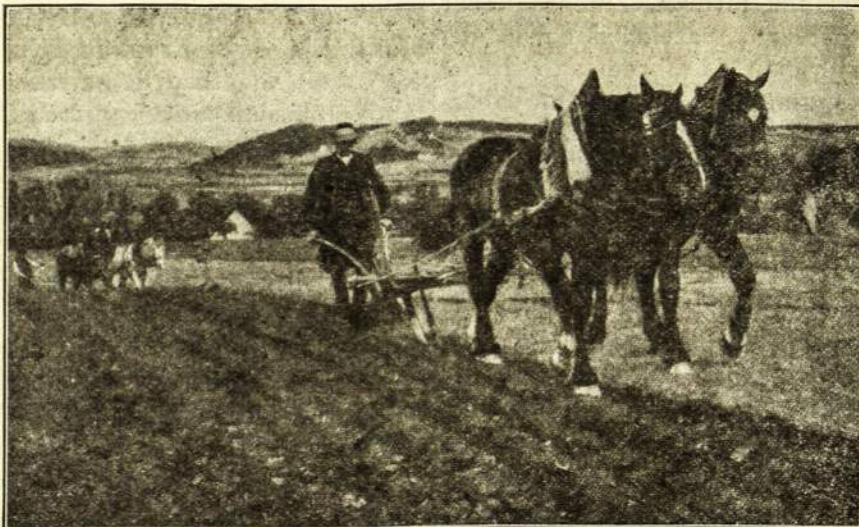
Rezultatai iš kuro taupymo, tiesiog stebėtini. Berlyne gegužės ir liepos mėnesiuose 1916 m. buvo suvartota 508 tukstančių kubiškų metrų mažiau gazo, negu tuo pat laiku 1915 m., ir tai buvo nežiurint į tai, kad gazo naudojimas Berlyne nuo sausio iki balandžio 1916 m. paaugo dviem su puse miliono kubiškų metrų, palyginant su 1915 metais.

Tik vienoj Vienoj (Austrijos sostinė) nuo balandžio iki rugsėjo 1916 m. buvo sunaudota 158 milijonais kubiškų pėdų mažiau, negu tuo pat laiku 1915 m. Skaitant pinigais—sutaupyta gazo už 142 tukstančių dolerių. Apart to, apšvietimui Vienos gatvių buvo išleista 14 milijonų kub. pėdų mažiau, palyginant su 1915 metais.

Anglijoj tasai taupymas sumažino išlaidas ant šviesos 10 procentų, arba du ir puse milijono dolerių. Vieno tik kerosino suvartojimas nupuolė 11 ir puse tukstančių tonų.

Prancuzijoj toji ekonomija per šešis mėnesius sutaupė 442 tukstančius tonų anglies (8 milijonai dol.).

Jungt. Valst., pasak ekspertų, tos ekonomijos pagalba sutaupys už 40 mil. dol. šviesos ir apie 1 mil. tonų anglies.

Vokiečiai Lietuvos laukuose dirba žemę.

APŽVALGA

Jau vieną daļi "M. B." atspausdinus, balandžio 16 d. gavom iš pačto pranešimą, kad "M. B." bus siunčiamas antra klesla, t. y. taip, kaip buvo pirmiau siuntinėjamas.

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa., on April 17, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

NAUJAS ĮSTATYMAS MOTINOMS.

Apsauga dirbančioms motinoms.

Trečia taisyklė, kurią Suvienytų Valstijų Komitetas Besirūpinąs Moterimis Industrijose užgria yra:

¹ Jokia moteris negali būti priimta į jokią karės reikalingą darbą, bėgyje dviejų mėnesių prieš gimdymą, nei bėgyje dviejų mėnesių po gimdymui.

Nuo karės prasidėjimo moters kariaujančių šalių yra traukiamos į tokius užsiėmimus apie kuriuos jos pirmiaus nieko nežinojo. Anglijoje apie 1,240,000 daugiau moterų dirba prie įvairiausių darbų, negu pirmiau dirbdavo. Prancuzijoje, vien ginklų dirbtuvėse dirba apie 400,000 moterų, kur pirmiaus vos keletas tukstančių prie tokio darbo dirbo; Vokietijoje moterų darbininkių skaičius, kaipo metalo išdirbėjos, pasididino ant 300 nuošimčių. Suv. Valst. apie 8,000,000 moterų užsidirbdavo pragyvenimą ir nuo įstojimo į karę tas skaičius žymiai padidėjo nevien paprastuose darbuose, bet ir kitokiose darbų šakose, nes moters dabar bankose dirba, už bilietų pardavėjas, prie elevatorių, už šoferius, ant gatviakarių, už konduktorius, ant geležinkelio, ant traukinių, tiltų, mašinų šapose, plieno dirbtuvėse, parako ir ginklų dirbtuvėse, prie padarymo orlavių, prie čėverykų šveitimo ir ant ukių. Daugybė tų moterų yra vedusios. Nemažai iš jų esti motinomis, kurių vyrai ir vyresnieji sunai nuėjo į karę.

Tos moters likosi dvigubai apsunkintos, nes dabar prie naminės naštos, prisidėjo ir darbo bei dirbtuvės naštos. Šioje šalyje

kas metai išmiršta apie 15,000 moterų iš gimdymo priezasties, ir apie 300,000 kudiškių pirmame gyvenimo mete. 1913 metuose čia išmirė, iš priezasties gimdymo daugiau moterų, negu nuo bent ligos, išskyrus džiova. Kadangi didžiama tų mirčių atsitinka tarpe moterų darbininkių, tad per tam tikrą budą apsaugojimo, ypatingai neštumo laike, galima tąjį mirtinumą sumažinti. To tikslo atsiekimui keturios valstijos: Connecticut, Massachusetts, New York ir Vermont jau įvedė tiesas, sulig kurių neščios moters negalės dirbti per tam tikrą laiką ir po gimdymui.

SUNKIAI ŽINGSNIUOJA.

Katalikių "Moterų Dirva" išėjo dabar už gruodį mėn., 1917 m.

Sunkiai žingsniuoja, nors iš valdzios pusės jokių kliučių "Dirva" neturėjo, o pinigų izde A. L. R. K. Moterų Sąjungos, kuri tą laikraštį leidžia, esama \$3,615.23, bet laikraščio leidimui pinigų nėra.

Šiame "Mot. Dirvos" numeryj tilpo buvusios redaktorės-administratorės U. Jokubauskaitės laiškas, kur ji sako, kad A. L. R. K. Moterų Sąjungos centro valdyba "Mot. Dirvą" varžo, cenzuruoja, o bilų neapmoka.

Štai jos žodžiai:

"Pradėjome leisti "Moterų Dirvą" su ta minčia, kad ji bus atspindis mūsų organizacijos veikimo, kad per ją galėsime sekti kiekvieną Sąjungos žingsnį ir kad iš savo organo sužinosime visą gerą ir blogą Sąjungos padėjimą. Tečiau pasirodo kitaip. Dabartinė centro valdyba, kaip tik ir nori užslopinti organo balsą, kad jis nepraneštų narėms tikrąjį Sąjungos stovį.

Valdyba perdėm saivališkai elgiasi, stengdamosi palaikyti nares nežinystėje link to, kas dedasi organizacijoj, ir kaip narių pinigai esti suvartojami. Nors centro valdyba ir stengiasi įvairiomis cenzuromis užčiaupt organą, kad iš jo narės nesužinotų, kaip jų reikalai stovi, tečiau red. ir adm. jaučia sau už priedermę, bent kiek painformuoti Sąjungos nares apie nekurių dalykų stovį.

Nuo pat Sąjungos suorganizavimo, dar net ir prieš tai, moteris troško turėti nuosavą organą.

Su ta vilčia mes spietėmės kruvon, prikalbinėjome naujas nares ir, pagalios, metai atgal, jausdamos šiek tiek finansiškai sustiprėję, surizikavome leisti savo organą "Moterų Dirvą", išleisdami jį mietus laiko, bet kaip bus toliau?

Pradėjome leisti "Mot. Dirvą" nevysiškai gerai apskaitliavę su savo pajiegomis, ar, gal geriau sakant, neimdamos domon tai, kad turėsime priedermę link savo organo, nuo kurio negalėsime atsisakyti, nei užmesti ant kitų pečių".

Toliau red.-adm. sako:

"Be viršminėtų sąjungiečių atsinešimo, dar antra priežastis, kuri prisidėjo prie intraukimo "Mot. Dirvos" į dabartinį keblų padėjimą, tai neapsižiurėjimas pačių sąjungiečių, ką jos pernai išrinko į dvi iš svarbiausių vietų centro valdyboj, butent, izdininkės ir raštininkės. Pastatė tokias ypatas, kurios visiškai nebuvo tinkamos užimti taip svarbias vietas, ką aiškiai parodė trečiasis Sąjungos seimas Pittsburgh, Pa.

Pasidėkojant centro izdininkės p. A. Nausedienės ir raštininkės p-lės A. Stalioraitės netvarkumui pavestame joms darbe, dalykai priėjo prie to, kad ir po šiai dienai naujasis centras negali susitvarkyti, nei surasti, kur yra Sąjungos apšviestos skyriaus pinigai, kurie, kaip žinoma, eina palaikymui organo "Mot. Dirvos".

Gi apšviestos skyriaus pinigų, sulyg pačios p. A. Nausedienės pasakymo Pittsburgho seime, ir pagal skaitlines trečiosios peržiūrėjimo ir sutvarkymo centro knygų komisijos, pinigų apšviestos skyriuj dar turi būti virš pora šimtų dolerių.

Tečiau, red.-adm. gavo laišką iš p. J. Jankevičienės 10 d. spal., 1917 m., kuriame pranešama, kad p. Nausedienė prisiuntė vien pašalpos ir lėšų fondo pinigus, o daugiau neprisiūnčia.

Taigi, dabar klausimas, kur randasi viršminėti apšviestos skyriaus pinigai?

Negavimas tų pinigų, kurie pagal trečiojo seimo nutarimą, naujam centrui juos gavus, tuoj turėjo but perkelti į "Mot. Dirvos" adm. izdą; taip-pat neįstengimas naujosios centro valdybos įvesti raštinės suirutėje tvarką ir tokiu budu negalėjimas apmokėti nei "Darbininkui" už spaudą, nei red. ir adm. algą ("Darb." skolos apie \$300.00, rodos, jau atmokėta, nors po 5 mėnesių; gi red. ir adm. \$150.00 suvirš, da neatmokėta),—aišku, kad nei spaustuvė, nei red. ir adm. negali atlikti savo užduočių veltui".

Toliau red.-adm. nurodo budus, kaip palaikyt "Mot. Dirvą".

Po to laiško telpa A. L. R. K. M. S. centro valdybos atsakymas. Ten, žinoma, užginčijama, kad tas viskas esą netiesa. Vienok centro valdyba prisipažino, kad cenzura buvusi uždėta ant "Moterų Dirvos", neva Sąjungos labui.

KARTI TEISYBĖ.

Tame pačiame "Mot. Dirvos" num. tu-las Jodha P. (be abejonės dvasiškas vado-vas) kritikuoja d. V. Kapsuko parašytą knygutę "Šeimyna Seniau, Dabar ir Ateityje". Ten jis išlieja visą savo tulžį ant to veikaliuko ir jo autoriaus. Mat, ten yra pasakyta teisybė, kuri kunigėliams labai yra karti. Ten padaryta ištraukos iš "švento rašto", kurios labai kompromituoja dvasiškiją ir jos skelbiamą tikėjimą. Užtai "Mot. Dirvos" kritikas pavadino tą knygą "Prostitucijos Istorija".

Jei taip, tai ir visą "šventąjį raštą" galima panašiu vardu vadinti, nes tos ištraukos arba citatos darytos iš jo yra teisingos; ten yra nurodyta, kur tas pasakyta, ir kiekvienas norintis persitikrint gali atverst tuos "šventojo rašto" puslapius ir persitikrint. Kad biblijoj yra visokių niekų ir net nešvარიų išsireiškimų, tai yra neužginčijamas faktas. Yra ten prirašyta tiek nesąmonių, tiek kvailybių, kad protaujantis žmogus skaito ir stebisi, kaip galima tokias nesąmones laikyt už šventą daiktą.

Kas nori persitikrint, kas teisybę sako: Kapsukas ar "Mot. Dirvos" rašytojas, tegul nusiperka knygutę "Šeimyna Seniau, Dabar ir Ateityj" ir atydziai perskaito, palyginant visas ištraukas iš biblijos. Tuo budu geriausia galėsit persitikrint, visai neklausant kas ką sako jums iš šalies.

Tas neva kritikas neparėmė savo kritikos jokiais faktais. Pasakė, kad ne tiesą Kapsukas rašo ir viskas; bet kad tai faktiškai prirodzius, kad tas netiesa,—negali.

Toliau jis "kritikuoja" knygelę to paties autoriaus: "Kaip Kunigai Rupinasi Darbininkais" ir "Kunigai ir Revoliucija", ir "Organizuokitės"—Bucharino parašytą. Apie tas nieko nepasako, kodėl jos negeros, kas jose yra neteisingo, bet stačiai liepia jas mest laukan, degint, net ištolo šalintis, kaip nuo ugnies, nes, girdi, jos nevien kuną, bet ir dušią prazudysiančios.

Tai visai kunigiškas mokslas. Kunigai, paprastai faktais nesivaduoja ir jų nepaiso.

Jie drabsto purvais į viską, kas yra priešinga jų nuomonei, ir kas gadina jiems "biznį".

Pas juos cenzura visada buvo ir bus. Jiesau nepatinkamas knygas draudžia ir kitiems skaityt. Jie sudegintų jas visas, jei galėtų.

"Bedieviai" gi jokių knygų nedraudžia skaityt. Jie net liepia skaityt bibliją ir jai panašias, o kunigai ir savo šventąją bibliją draudžia savo avelėms skaityt.

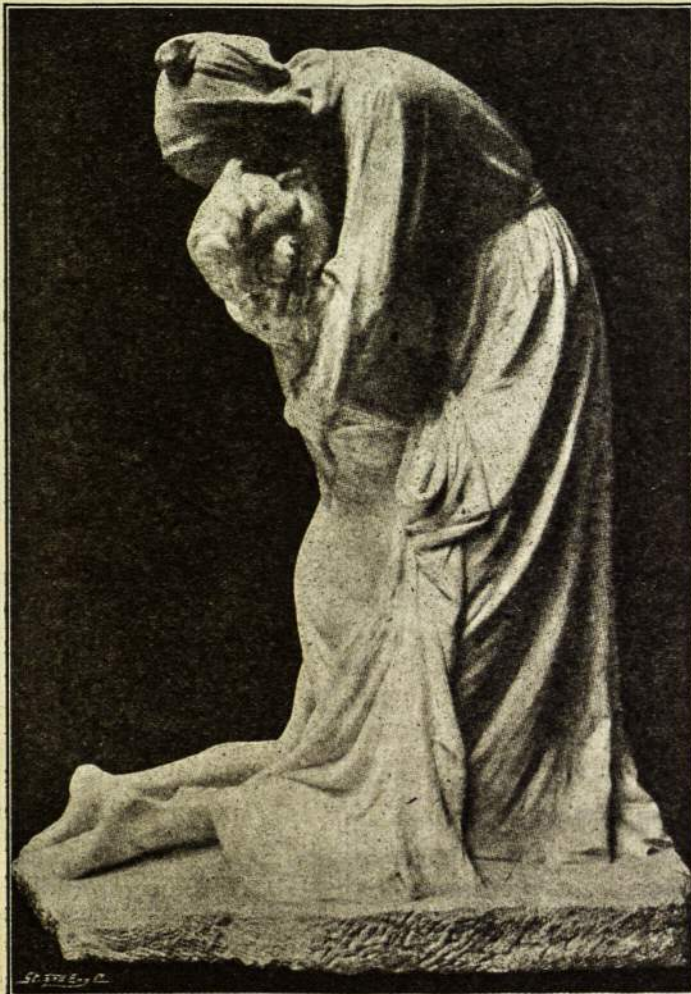
Mes gi moterims katalikėms duosime šitokį patarimą: Jūs skaitykite visokias knyges; kurios, perskaičius, jums nepatiks, galite tada sudegint arba numest.

PERANKSTYVAS DŽIAUGSMAS.

Katalikų, arba geriau sakant, "Darbininko" "Žvirblis" po mėšlyną šokinėdamas džiaugiasi, kad, girdi, "Moterų Balsas" žadąs nusiskandinti, ir busiančios graudžios pakasynos.

Tegul "Žvirblis" šokinėja ant savo "Moterų Dirvos" ir neširupina "Moterų Balso" pakasynomis, nes niekas jo į tas pakasynas neprašys.

Kad tiktai "Moterų Dirvai" neprisieitų amžiną atilšį anksčiau užgiedot. Tegul "Žvirblis" juo pasirupina.

"Atleidimas"

JONIENĒ

JUOZAS sēdosi prie stalo. Jonienē, brukšt, — patraukē keķē, tas keverst,—krito, net kojos pakežējo ir šaukštas iš nagų į žolyną nulēkē, —ir vėl nauji juokai, klegēsys.

Kovas, pavalgēs, kailinius užsivilkēs, pliaukšt Jonienei pančiu skersai nugaros.

—Še tau, tu padauža, už prilietas klumpes!

Jonienē nutylējo, bet nedovanojo. Patykojusi, kai Kovas sēdo ant kumelēs, pagrobusi už kojos, perversē į antrą pusē, šaukdama:

—Nešok taip staigiai, dēde! Nešok, nupulsi!...—Vėl juokai suklego visame kieme.

Visi Kovų vaikai ir visa šeimyna, mylėjo Jonienę už jos smagumą ir štukas. O tėvai mylėjo už jos darbus.

Kovas, matydamas, jog Jonas Duda negali stačio darbo dirbti ir nēkocio uždario neturi, surado jam tarnystę, pagal jo spēkos ir sveikatos.

Kovas turėjo pažintį su vienu dvarponiu, netolymais gyvenančiu. Pas tą įtaisė Joną už panaktinį. Nusivedē Dudą pas poną, supažindino, padėjo ponui jį nusamdyti, o Jonui padėjo algą susiderėti ir priedermes surokuoti.

Nuėjęs Duda, pavakariais, dvare gavo vakarienę, per naktį dabojo dvarą. Rytmetį, gavo pusrytį; paskui galėjo eiti namo ir miegoti iki vakaro. O jei iš geros valios, Jonas patarnavo virėjoms: prinešē malkų į virtuvę, prinešē kubilą vandens, tai gavo pietus ir atskirai dar gerą kasnį: arbatos stiklinę, pyrago papentį, ar mėsos porciją tarnaitės nuo savęs prikišo. Jonas galėjo kur įlindęs, dvare pamiegoti, o vakare vėl stoti prie savo darbo. Algos suderėjo 50 rub. į metus.

Džiaugēsi Jonas lengvu darbu ir geru

uždarbiu; iš algos, galēs triobelei naują stogą uždengti.

Jonienē irgi džiaugēsi ir už tokį gerą padarymą apsikabinusi Kovą, apsuko į rinkį ir į abi rankas pabučiavo. O kad Kovas juokēsi, jog negana tokio dėkavojimo, tai dar ir į usus bučkį plekstelėjo.

Slinko laikas, baigēsi vasara; pas Kovus darbai kaip ratas rietėjo. Laiku pasėta, laiku viskas nuvalyta, niekur grudelis ant nieko nenuėjo. O šventomis pavakarėmis, uogų ir grybų vaikai su Joniene, nemažai Kovienei pririnko.

Jonienē kasdien pas Kovus darbavosi, kaip tik samdyta tarnaitė; į savo stubelę ėjo tik nakvotį, nes tenai paršelis, vištelės, katė, laukē šeimyninkės. Taip-pat savo karvelēs pieną tenai laikė.

Kuomet karšto darbo pas Kovus nebuvo, arba lietus lijo, tuomet Jonienē namie surelį pasislėgē, ar sviesto krislą pasidarė.

Taip, visi linksmūs, užganėdinti, Duda su Kovais, kaip viena šeimyna, bė vargo ir didelio rupeščio, gyveno.

Kovas nē Dudos triobos nebelaikē šašu savo žemėje, bet širdyje džiaugēsi, jog atneša jam naudą, turėdamas reikalui pigią darbininkę.

Vieną gražų pavakarį, atėjo Jonienē; po skraiste kažin-ką atsinešē. Rado Kovienę pas klētį ant lipinēs su siuviniu. Atsistojusi priešais, tartum norėjo ką sakyti, dairėsi, trypė, lyg nedrįsdama, tylėjo.

—Kas girdėti, Joniene?—nepakeldama galvos nuo siuvinio, paklausē Kovienē.

—Nieko... atėjau pas tamstą prašyti... —mikčiojo nuraudusi Jonienē—ar patarimo pasiklausti... ar kaip...

Kovienē, pakėlusi galvą pasižiūrėjo, kad Jonienē užkaitusi, sumišusi, lyg nedrąsi, ėmē juoktis:

—Na, iškur čia tavo ta nedrąsa? Visuomet mokėjai išsizijuoti viską išbliauti, dabar negali... sėskis, sakyk...

—Kad taip prispyrei ir dabar išbliausiu... tik nesupyk,—sėsdama Jonienė tarė. —Štai ką, motin! Atėjau tavęs prašyti: Atsiimk tu nuo manęs savo vyrą. Atlenda ir atlenda, kas naktį...—kaip iš pypkės išpylusi žodžius, nutilo.

Kovienė krustelėjo, apmaudas jai pašoko, net kakta paraudo, kumštį sugniauzė:

—Tuoį rėšiu tau į sprandą už tokį plepalą ne vietoje... vaikai gali išgirsti... dar klausinės!..—pridurė piktai.—Pagriebusi pagalį, skelk tiesiai į kaktą... ar nežinai?!..

—Nenoriu lermo kelti, įsipykti... geruoju prašau nesivalkioti, užsisklendžiu...—kas musų uždarymas—pastumė, ir atdaros durys... atlenda dargi ne tuščias.

Kraustė iš skreito: sviesto stiklinę, avienos petuką, žirnių kokią kvortą, ryšelį; sukrovė greta Kovienės ant lipinės.

—Mat kiek paviržio ir dar ne viskas, žadėjo dar lašinių...—Nereik man, neprasha dovanų, nė jo paties, atsiimk sau viską.

Kovienė už lindimą vyro, greit pamokino skelti į kaktą, bet delei paviržio, nusišėbėjo ir užsimastė. Nes buvo gan skupi ir dabojo, kad niekas niekur nenuėitų į šalį. Avienos petuko nepasigedo, o sviesto, ta pati stiklinė ir tas pats popierėlis jos užrištas, kur įdavė vyrui nuvežti sergančiai tetai į špitolę. Mat kur nuvežė! Žinoma, vyrams "žilė galvoje, velnias uodegoje", bet nešti iš namų ką sugriebiant, lyg girtuoklis į karčiamą... Kad taip pataikytų ant kokios vyliokės? Biesas žino, kiek išneštų!.. Lašinių dar žadėjo... O čia kasdien bamba:

Atsargiai, motin, taupyk lašinius, papjova dar toli... Mat, taupyti, kad jam išnešti... Dar laimė, kad Jonienė sąžininga moteris...—mintis žaibo greitumu lėkė jai per galvą. Kakta kaito, rankos ėmė drebėti. Kad dabar pasipainiotų Kovas, turbūt pulėtų akis jam draskyti.

Jonienė pirmoji patylių prašneko:

—Čia reikia kaip nors sugalvoti, kaip

sakoma: kad būtų vilkas sotus ir avis sveika; lermą kelti neapsimoka... vaikai... Jonas... verčiau nepaleisti kalbos, bet jam parodyti, jog tamsta žinai ir aš noriu nuo jo nusikratyti... Delto ir atėjau pasitarti...

Kovienė truputį nusiramino.

Paskui, susikišusios ėmė šnibzdėtis ir juoktis. Abidvi mėlynakės, abidvi geltonkasės, dabar užkaitusios, raudonos, mažne panašios, tartum sesers. Tik Jonienė daug jaunesnė.

Tuo tarpu kalikė, nuo lipinės pagavusi petuką, įsikandusi, lekia per kiemą. Pasitikusi Julikė, ėmė šaukti:

—Mama! mama! kalikė mėšą pagavo!

—Atimk, Jule! Atimk!—sušuko Jonienė.—Ta ištraukusi nuo kalikės petuką, atnešdama, klausia:

—Iškur ta mėsa; kas pametė?..

—Aš tau, Jule, atnešiau—tarė Jonienė, išsivirk rytoj.

Ilgai dar moters ant lipinės, šnibzdėjosi ir kvatojo. Del didesnio persitikrinimo, susitarė apsimainyti. Vakare, sutemus, Kovienė nueis į Jonienės lovą gulti, o ta pasiliks Kovienės vietoje.

Rytmetį, parėjęs Kovas nuo arklių, rado jau moteris karves bemelžiant ir kaip visuomet, Jonienė tarškėjo ir abidvi juokėsi. Guldamas klėtyj į lovą manė:

—Spyrėsi, spyrėsi, antgalo perveikiau... Visuomet moters tokios; joms duok per daug, tuomet gerai... Migdamas da išgirdo pačios balsą:

—Ateik pusryčių; šiandien velėsim skalbinius...

Kad taip žinotų, turbūt nevadintų... po akių painiotis. Gerai... šėliosius su vaikais... trauks prie savęs,—pžmanęs, užmigo.

Pažadintas pusryčio, Kovas kurdamas pypkę pas ugnį, pamatė barščiuose išvirtą didelį šmotą lašinių; užniko pačiai akis baidyti:

Kokia tu viendienė, motin, ar aš nesaikiau? Tikra beprotė, tiek lašinių ant sykio virti, nė talkai tiek nereikėtų... įkrovė, kiek į puodą telpa... berazumė!

—Tau nė gero žodžio už tuos lašinius— atšovė Kovienė—mano uždirbti lašiniai, kodėl aš nevirsiu—ir įėjo į kamara.

—Bene tu viena uždirbi, lyg ne visi dirbame; kiti gal da sunkiau, o tu viena tik aikvoti moki,—be saiko ant sykio virti...

Taip, Kovas ir prausdamasis da vis bambėjo už lašinius, bet niekas jo neklausė.

Per pusrytį visiems barščius bevalgant, Kovienė įsinešė bliudė lašinius, pjaustydama didžiausias porcijas visiems dalino.

—Valgykit vaikai, pasivalgykit, gal negreit beatsitiks tiek begauti,—įdėjo ir vyrui—valgyk tėveli! Juk ir tu uždirbai...

Kovas susiraukęs sėdi.

Vaikai smagūs, šypsodami valgo, net smakrai taukuoti spindi. Jonienė sudydama lašinius į druską, laižydama pirštus, prašneko:

—Gardūs lašinėliai!... Kam žadėti, o kur pateko!... Nebereikalo sakoma: Ką Dievas žada ir po patalų atiduoda...

Kovienė ėmė balsu juoktis:

—Bet norint nuo Dievo gauti, reikia lovą ir patalus permaintyti,—kvotojo abidvi.

Kovui dėjosi į nosį; ko čia jos žvengia? Bet negali būti tokia kvaila, pasakotis... į vieną ir į antrą pažvelgė.

—Mama, aš noriu lašinių—tarė Julikė,—mat nė tėtis nevalgo, kodėl neišvirei liesos... tos, kur vakar Jonienė atnešė...

Kaip kujis į galvą rėžė Kovui. Sužaibavo pikta akimis.

—Kad jus velniai!—prakeiktosios!

Keikdamas sau po nosia, atsikėlęs nuo stalo išėjo pro duris.

Vasaros Mintys

Man jau taip baisiai nusibodo žiurėt ir mąstyt apie pasaulio nepaliaujamą ir sloginantį darbą mainose, dirbtuvėse, krautuvėse ir ofisuose. Šiandie jaučiuos apsikrovus didžiausiais kalnais darbo, tuo beprotišku mišiniu produkcijos, kuris marina, vieton kad gaivint. Bildėsis mašinų dirbtuvėse skamba mano ausyse. Išblyškę, sudžiuvę veidai, įdubusios akys ir sulinkę vyrų, moterų ir kudikių pečiai iš pavargimo ir persidirbimo neišnyksta iš mano vaidentuvės, ir ta mintis atšaldo mano širdį, padaro mane bejausle.

Man taip nusibodo žiurėt į ambiciją ir troškimus, užgniauztus monotonišku, nepaliaujamu darbu.

Pažvelgus į lauką, matyt, kaip gėlės pakėlusios galvas, žiurėdamos į saulės šviesą, šypsosi; švelnus vėjelis žaidžia po medžių šakas; dangus, lyg arka, be debesų, mėlynas ir gražus, meilingai nusilenkęs prie žemės,—tai gamtos daiktai šiame linksmy-

bės ir grožės pilnam pasaulyj; bet žmonijos sunų prakaituoja nešvarume, tvankume ir bildėsyj.

Man taip nusibodo žiurėt į gyvenimo malonumus ir gerovę, kuriuos gamta suteikė, o žmonija pavertė juos į praeiksmą. Taip, nusibodo matyt žmones parpuolant prie darbo, ir prisikeliant, kad vėl parpult.

O galybė! Argi tie ratai, kurie sumala žmonių sielą dėl pelno, niekad nestos judėję? Ar tas bildėsis, kuris paskandino muzikos melodiją, nesiliaus bildėjęs pasaulyj. Argi mes visad turėsime nešti darbo našta, būti vergai dėl savo tamsumo, tarnaujant pasaulio ponams?

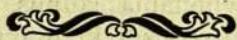
Man taip nusibodo, broliai ir sesutės, o be jusų—aš jaučiuos bespėkė.

* * *

Joks lapelis ant medžio nekrutėjo. Gėlės ir žolelės visai buvo nejudinamos, bet oras drebėjo plakančiu karščiu, kada namai ir gatvės likosi užpakalyj. Greitumas mūsų

automobilius pravėdino orą, kuris plakė musų veidus vėsumu ir malonumu. Neužilgo miesto gatvės pasiliko užpakalyj; vėsus žali laukai buvo nutiesti prieš mus ir medžiai, ir kalnai padarė linksmus šešėlius musų pavargusioms nuo karščio akims. Tai vienur, tai kitur šaltinių vanduo metė deimantinius žvilgsnius į saulę, arba kaip siulėliai sidabriniiu keliu upeliai vyniojosi tarpe žolių. Kelias drutas ir kietas, buvo išvingiuotas per ągštus kalnus, žaliuojančias lankas, ir nutiestas per apsodintus laukus ir pievas. Tai magiškas kelias, kuris nuvedė mus toli nuo karščio, purvo ir bildėsio. Jis vedė į taikos ir ramybės palocius, tarp balsų ir reginių, kurie gaivino sielą. Atsigaivinę ir pasilsėję, mes skubino mės tolyn ir atmintis to baisaus karščio, bevažiuojant pranyko ir liko užmiršta.

Bet štai, šalyj kelio stovėjo vyrai,—vyrai su matikais ir spatais rankose, kurie taisė tą kelią, kuriuom mes važiuvom. Jų rankos buvo puslėtos, nuo kaktų prakaitas bėgo. Kada pamačiau juos, mano minkšta pasostė pasidarė tukstantį kartų kietesnė, mano mintis mane vėl atgal nutraukė prie karščio ir bildėsio, ir iš po tekinių ir plankancio motoro vėl pasigirdo balsas “Darbo”.—Ach, aš su tavim visada, net iki pasaulio pabaigai. Madonna.

Paskutinis Atsilankymas

(Monologas)

(Motina su kudikiais atlanko vyro kapą.)

Ateinu vėl tave atlankyti, mano brangus, norėdama išgirsti iš tavo lupų bent vieną žodelį. Nejaugi tu amžinu miegu užmigdytas, kad negirdi mano su kudikiais dusavimų nei graudžių ašarų. Negirdi skaudžių verksmų savo kudikių, nė jokios prieglaudos neduodi jiems. Delko tu taip greit mus apleidai ir persiskyrei su šiuo pasauliu. Tavo gyvenimo dienos buvo pačiame žydėjime; bet atplėšė nuo mūsų, paguldė tave į kapą ir ten ilsies sau ramiai... Kelkis,

mano brangus, pažvelgk į savo išbadėjusią moterį. Štai tavo vaikučiai verkia šaukdami: “tėveli brangus, mes alkani, duok mums nors plutelę duonos, mes norim valgyt”.

O liudnumas spaudžia man širdį, niekas neišgirsta ir neatjaučia mano dusavimų nakties tamsumoje, ir joks atbalsis neduoda man atsakymo, bet rodos aiškiai matau kokią-tai nepaprastą šmėklą ir kas tai nepaprasto stovi mano akyse: tarytum debesiai nekaltu krauju pasriuvę ir, rodos, oras pripildytas vaitojimais ir šauksmais nelaimingų paklusnių vargdienių.

Mėnulis plaukia ramiai šypsodamas ir teikdamas malonią šviesą nakties tamsumoj. Rodos tu del visų lygiai švieti, glausdamas mus našlaičius nakties tamsumoje, o žalios eglės, tarytum, mus paėmė į savo globą, apsiausdamos žalioms šakomis... Kudikiai verkia į mane žiurdami ir šalčio spaudžiami glaudžiasi prie manęs: “mamyte, mums šalta”. O tas vėjas lyg koks tironas, blaško mus be jokio pasigailėjimo. Žuvo mano mylimas vyras, kartu netekome ir prieglaudos. O jūs, tironai, kraugeriai! Išlupot, tarytum, man širdį ir gėritės tomis kruvinomis pergalėmis. Mano širdis plyšta iš gailėsčio ir jaučiu kaip baigiasi mano sunkios gyvenimo dienos... ir aš paliksiu... jus, brangus kudikėliai, be duonos kąsnio... ir be prieglaudos, taip, kaip ir daugelis kitų našlaičių...

Mama, mama! Kas tau? Mamyte, kas tau? (Motina parkrinta ant kapo, vaikučiai verkia. Lošimas buna girioje prie kapo, mėnuliui šviečiant).

Montellos Laisvamanė.

“Dirbk, melkskis ir valgyk šieną. Kai numirsi, gausi “keiko” danguje”. Taip mokino mus dvasiškija praeityj ir dabartyj. Bet nežiurint to mokinimo, mūsų moters jau pradeda susiprast ir pradėt reikalaut “keiko” dabar.

NEMIRS...

Mačiau aš peteliškę,—ji buvo graži.
Jos smulkučiai sparneliai auksu mirgėjo
saulės spindulius. Laimingai skrajojo nuo
vieno žiedo, prie kito plačiuose laukuose.
Atėjo naktis,—ji mirė; jos gražumo nė pėd-
sako neliko.

Mačiau aš rožių krumą. Jos jauni, ma-
lonūs žiedai skleidė aromatą. Švelnutis vė-
jelis bučiavo, glamonėjo, kalbėjo slaptin-
gus meilės žodžius.—Praėjo vasara, pagel-
to, nudžiuvo lapai; nuvyto, nubyrėjo žiedai.

Mačiau aš mergelę. Tai buvo rojaus
dovana. Jos gražumas vertė užmiršt vis-
ką: nepykantą, kovą už buvį, alkį ir ne-
dateklių. Bet praėjo jos vasara... Laikas iš-
dildė gražuosius veido ruožus, išnyko jos
skaistumas ant visados, ir niekuomet nesu-
grįžo.

Pažinau aš prakilnią sielą. Ji kentėjo
del skriaudos vargdienių žmonių. Ji sėjo
tarp jų meilę, teikė jiems viltį. Ji užmiršo
savo kančias. Sunkiose valandose ir nelai-
mėj jie jautė atilsį ir laisvę jos meilėje.—
Ta prakilni siela nemirė, ir niekuomet, nie-
kuomet ji nemirs.

E. Dri-tė.

Richmond, Phila., Pa.

ANT VARGO NEATBOJU.

Aš nelaimingas varguolis,
O skurdas tai mano brolis;
Sunkiai dirbu, prakaituoju,
Smagiai sau, vienok, dainuoju.

Man sunkus darbas, tai niekis,
Atsiranda dirbant spėkos;
Sunkų kujį tavaliojų,
Tartum plunksną nešioju.

Mano rankos puslėtos
Daro stebklus ant svieto,
Ir dirbu darbą aš kietą,
Šelpdamas visą svietą.

Naktibalda.

LABAI ESI NETEISINGA.

Gamta, tu galinga,
Baisiai esi neteisinga;
Darbininką neturtingą
Skriaudi, baudi nelaimingą.

Savo turtus dalini,
Dykaduonius tu peni;
Darbininkų nepaisai,
Jiems tik trupinius barstai.

Jie sušalę, išbadėję,
Visą dieną aria, sėja,
Užaugin' puikius javus,
Pagamin' visus turtus.

Viskas tenka dykaduoniams,
Milionieriams ir dvarponiams,
Darbininkui tik pelai,
Apsidengt—vien skarmalai.

Naktibalda.

AUDRA TU BAISIOJI.

Audra tu baisioji,
Šėlsti, neatboji;
Suki verpetus minčių,
Tarp jaunučių širdžių.

Bangos svajonių saldzių,
Kyla iš liudnų minčių.
Jaunas jautriąsias širdis
Pasigaun' klaidi viltis;

Piešia ji gražius vaizdus
Bevyliodama jaunus,
Ir nuvedus į klampynę
Ten palieka juos purvyne.

Naktibalda.

KAD...

Kad siekiamą tikslą atsiečiau,
Bučiau begalo laiminga,
Malonias dainas aš rašyčiau
Ir dvasioje bučiau turtinga;
Nuskrisčiau dvasia į augštybes,
Ir meiliai pasauliui dainuočiau;
Visas ten grožybes pažinčiau,
Jausmus ir dainas padabinčiau;
Kiekvieną kvietkelį bučiuočiau,
Į mažą paukštelį pavirtus,
Visas aš dainas išdainuočiau.

O. O. Kuz-tė.

Vaikų Skyrius

Raudonas Ženklelis

Dialogas.

(Vaikas ir mergaitė. Mergaitė prisise-gus raudoną ženklelį).

JONUKAS: Gerą rytą Anele. O, ko-kį gražų raudoną ženklelį tu prisise-gus.

ANELĖ: Tai yra Socialistų Partijos ženklelis.

JONUKAS: Anele, ar tu esi socialistė?

ANELĖ: Žinoma, kad aš esu socialistė.

JONUKAS: O kas tai yra socialistas?

ANELĖ Socialistas yra... tai yra... so-cialistas, žinoma. Mano tėvelis ir mano mama yra socialistai, už tai ir aš esu socia-listė.

JONUKAS: O ką šitas raudonas žen-klelis reiškia?

ANELĖ: Reiškia, kad visi žmonės pa-saulij turi vienodą kraują, tokios-pat spal-vos—raudoną, taip, kaip šis ženklelis.

JONUKAS: Argi? Tas atrodo juokin-ga. Ar tu nori pasakyti, kad ir juodukas su tokia oda kaip suodžiai ir su tokiais surai-tytais kai vilnos plaukais, taip-pat turi to-kios-pat spalvos kraują, kaip mano?

ANELĖ: Taip, tokios-pat spalvos—raudoną, kaip tavo ir mano.

JONUKAS: Tad kodėl tas nepadaro jo odą tokia-pat, kaip mūsų—baltą?

ANELĖ: Aš nežinau apie tai. Bet aš gerai žinau, kad tas teisybė, nes sykį aš pa-ti mačiau kai juodukas susizeidė pirštą ir kuomet bėgo kraujas, tai buvo skaisčiai rau-donas, taip kaip šis ženklelis. (Rodo).

JONUKAS: Argi tu manai, kad ir in-dionai, chinai, eskimosai ir visi kiti keisti žmonės pasaulyj taip-pat turi raudoną krau-ją?

ANELĖ: Taip, visi šiame pasaulyj,—kiekvienas vyras ir moteris. Tas raudonas

ženklelis perstato tą, kad, jeigu jų gislose teka vienodas kraujas, tad visus vyrus ir moteris pasaulyj mes vadiname žmonija.

JONUKAS: O kas tau tą viską pasakė, Anele?

ANELĖ: Mano tėvelis. Ar tavo tėve-lis tau to niekuomet nepasakoja?

JONUKAS: Man rodos, kad greičiau-siai jis pamiršo man tą pasakyti. (Prisiar-tina). Man labai gražus atrodo tas ženkle-lis ir jo spalva labai maloni.

ANELĖ: Jeigu tau patinka, tai aš tu-riu kišeniuj kitą, kurį tau galiu atiduoti. (Prisega). Na, dabar ir tu esi socialistas. Kuomet mes užaugsime, tai abu balsuosi-me už Socialistų Partijos kandidatus.

JONUKAS: Juk tu negali balsuoti, nes esi mergaitė. Tiktai vyrai gali balsuoti.

ANELĖ: Na, bet kol aš užaugsiu, tai ir moters tuomet taip-pat balsuos.

JONUKAS: Kaip tu gali tai žinoti?

ANELĖ: Mano mama man taip sakė.

(Abu išeina).

Vertė Diana.

ALUS.

IETUVOJE, kol dar neužimta buvo vokiečių, budavo, sodiečiai pasidaro alų, pakviečia kaimy-nus, geria, pasigėrę dainuoja, o gerai pasigėrę net patvoriais išsivartę vo-liojasi.

Žvirbliai ant stogo čiurškauja, mato ir stebisi, kaip, turbūt, smagu pasigėrus, kad žmonės taip linksminasi, net dainuoti ima?

Sykį žvirbliai sušaukė ant stogo di-delį seimą aptarti kaip iškovoti sau geresnį ir linksmesnį gyvenimą. Čiurškavo, tarėsi...

Po ilgų prakalbų ir ginčų, nutarė: pasidaryti alų, pasigerti, linksmintis, dainuoti...

Bet kas padarys alų?—kilo klausimas. Visi nutilo, snapelius nuleido.

Vienas, pasiprašęs balso, nedrąsiai tarė:

—Brolyčiai! Aš negaliu užsiimti alum, mano lizdelį vėjas nukreipė, turiu taisyti, ramstyti...

—O man reikia vaikelius penėti—sučirškė kitas.

—Mano patelka peri, turiu kasdien ją pakeisti perėti, kol ji susimedžioja pietus...

—Aš palikau našlys, mano patelę katė surijo, turiu greitai apšvesti...—kaskart drąsiau iš publikos pasipylė atsisakymai nuo alaus darymo.

Vienas senis žvirblis, posėdžio pirminkas, paėmęs balsą pasakė:

—Vyručiai! Jūs alaus norite gerti, bet nuo padarymo atsisakote delto, kad nemokate; reikia rimtai apsvarstyti... Aš duodu patarimą: mano gaspadoriaus kaime turiu lizdelį čiukure, taisosi dukters vestuvės, pradėjo alų daryti: miežius salyklai jau įmerkė, daigina, apynius džiovina... Aš tupėdamas čiukure, tēmysiu iš šalies, kaip daromas alus, paskui visus išmokinsiu, o jūs padarysite.

Žvirbleliai nudžiugo, čirške, šokinėja, sparneliais plasnoja, pritardami seniui, džiaugėsi:

—Puikiai dėdė sugalvojai! Pasidarysim alutį; kad gersim, tai gersim, ir kaimynus pasikviesim, pasigėrę šoksime, dainuosim!..

* * * *

Senis žvirblis tupi čiukure, daboja, tēmija, kaip vestuvėms daro alų: per dienas, naktis kurenasi ugnis, jam dumai akis ēda, bet jis kenčia, nutarimą pildo; žiuri, tēmija, mokinasi. Mato didžiausius kubilus, kur padaro čapą, kitame misą vėsina, kitame užduoda alų gyventi, deda apynius, salyklą... o to vandenėlio—verda ir verda ant ugnies katilai.

Žiurėdamas senis galvoja:

Kiek tai darbo prie to alaus?—net pasipurtė.—Žmonių prisirinks kelios dešimtys ir tiems tiek bačkų, kubilų alaus išgerti pridarė, o mūs žvirblių—šimtai, tukstančiai... Kame mūsų kubilai, bačkos, katilai?! Nors su salykla ne bėda, miežių dar yra po laukus, prisikultum su talka; apyniai irgi ne visur dar tenuimti... bet su vieta ir indais gyva bėda, visur katės, varnos, vištos, a nė kur...

Galvojo senis, rupinosi, antgalo pamėnė: Ką tie jaunikliai išmano, jiems tik girtauti rupi, o nuo darbo atsisako tinginiai... bloznai, gali paprasti gerti, negalima juos girdyti alum, ant blogo kelio jaunimą vesti... Verčiau nieko nesakęs, vienas sau pasidarysiu, mažesniu darbu; pamėginsiu, jei pasiseks alus, paskui ir kitiems padarysiu.

Kaip sumanė, taip ir padarė.

Tuoį paskynęs iš varpos miežio grūdą, nunešęs įmerkė karvės pėdoj, prilytoj duobutėj ant kelio; nuskykęs apynio spurgutę, vėl nunešęs įmerkė duobelėj prie miežio grudo. Šokinėja aplinkui žvirblelis, maišo, spardosi, daro alų, vėsina. Kol grudas išmirko, papampo, spurgana papuro, vanduo duobelėje prieš saulę įkaito, apsiptuoja.

Žvirblelis šokinėja, džiaugiasi, kad jo alus gerai gyvena. Paragavo—geras, mancus alutis! Atsitupęs pas duobelę geria; rodos daug gėrė, bet vis dar duobelėje yra alučio, o juk Dievo dovanos nelaistysi laukan, reikia išgerti.

Gėrė žvirblelis, gėrė, kol tik pasigėrė. Pasigėręs, sparnelius išskleidęs, kojeles ištiesęs prieš saulę, voliojasi ant žolyno girtas.

Kur bus buvęs, katinas capt ir nutvėrė žvirblelį.

Tas čirkšt! čirkšt! katinėli!—čirškia.—Aš ne girtas, tik taip sau voliojau, aš nekaltas... paleisk! nepjauk!

Pjausiu, pjausiu, gyvą nelaikysiu—usus kraipo katinas.—Dievas man davė gerą kąsnį—nepaleisiu, pjausiu,—laižosi, dantis, na-

gus galanda, niutzga, purpia katinas.

Mato žvirblelis, jog jau mirtis jam ant nosies, drebėdamas čirškia.

—Taisais pjauti mane, sakai, Dievas tau davė kąsnį, tai bent persizegnok pirm kol prakąši...

Teisybę sako žvirblelis,—pamanė katinas,—kėlė koją žegnotis. Žvirblelis papurst ir paspruko jam iš nagų. Išokęs į karklyną, šokinėja, čiurškauja:

—Negirtas—nesivoliok! Dievo duotas—nesizegnok!

Katinas, žiurėdamas į žvirblį—vypt, lyzt, vaiposi, usus kraipo, seilę ryja.

—Na, bene sugausiu dar aš tave kitą sykį, žinosiu... tu ne mandravosi...

Zemaitė.

Jis Mane Suvylė

Aš labai, labai norėčiau žinot, ar daug yra moterų pasaulyj taip nelaimingų, kaip aš esu.

Kada mano skausmo suteriota širdis, rodos, plyšti norėdama mėtosi po krutinę, smarkiai plakdama, o pamėlinavusios, įdubusios akys ašaroms paplusta, tada mano vaidentuvėj persistato puikus, malonus, vaidelis mano dingusios laimės.

Ir, rodos, prisimena man, kada buvau dar jaunutė namie pas tėvelius, visų mylima, gerbiama, glamonėjama.

Kiek aš tada turėjau draugių ir draugų! Kaip jie džiaugėsi, kada aš ateidavau su jais pažaist, pašnekėt. Vaikiniai vienas prieš kitą stengėsi mane savim užintere-suot, patraukt, įtikt.

Gyvenimas tada šypsojosi į mane. Visas pasaulis atrodė vienų svajonių ir laimės daržu.

Ir nelemtas likimas supažindino mane su tulu vaikinū. Jis toks buvo malonus, geras, švelnus ir lipšnus, kad aš įsimylėjau jį jį visa savo jaunute, nepatyrusia širdžia ir siela.

Jis mano vaidentuvėj piešė puikiausius laimės vaizdus. Jis žadėjo buti mano artimu ir ištikimu gyvenimo draugu.

Aš jam užsitikėjau. Padaviau jam savo ranką ir leidaus su juom gyvenimo keliu.

Bet kaip jis mane suvylė... Vietoj buti mano draugu, suramintoju, sudrutintoju nelaimėj,—jis liko mano tikru budeliu.

Jis vienu savo žiauriu smugiu išblaškė visas mano jaunystės svajones. Pagavęs mane, kaip žvėris savo auką, draskė ir kan-kino be gailesčio.

Aš neturėjau nė vienos laimingos va-landėlės su juo. Kasdien aš girdžiu bjaurias, šlykščias koliones ir prikaišiojimus bei už-mėtinėjimus. Kasdien girdžiu piktažodžia-vimus, kad esu kvaila ir tiktai vaikus gim-dyti temoku...

Sunaikino jis mano sveikatą, sudarkė gyvenimą ir paskui reikalauja, kad darbą atlikčiau. Kada buvau sveika, linksma ir laiminga, aš dirbau ir visi mano darbu gė-rėjosi. Dabar mano veidas išblyškęs, pajuo-dęs, akys įdubusios, ašarų sunaikintos, svei-kata suteriota,—panaši esu į lavoną.

Iš didelio širdies skausmo paėmiau plunksną, kad savo kartaus gyvenimo tulžį išliet ant šios popieros, gal bus nors kiek lengviau ant širdies.

Vergė.

Sveikatos Skyrius

Slogos ir Šaltis

V. KOVIETIS.

Paprastoji "sloga" yra labiausia išsiplatinusi liga. Kadangi "sloga" palyginamai lengvai praeina ir nebuna tiesioginė mirties priežastis, tai net daktarai maža domos į ją tekreipdavo iki pastarųjų laikų.

Bet po sloga gali slėptis pradžia plaučių uždegimo (pneumonijos), kvėpavimo kanalų uždegimo (bronchitis) ir daugelio kitų pavojingų ligų.

Sloga-"šaltis" atsiranda iš užsikrėtimo tam tikromis bakterijomis nosies, gerklės, burnos ir kt. Žmonėse gi da ir iki šiai dienai viešpatauja klaidingas manymas, buk sloga kyla iš nušalimo, iš oro traukimo (ciongo) ir panašiai; o ištikrųjų, nušalimas, "persišaldymas", "ciongas" ir tt. tai tik dalykai, kurie tam tikrose aplinkybėse palengvina "pagauti slogą" arba "šaltį", kaip kad amerikiečių sakoma.

Tyrinėtojai arktinių kraštų, kur šaltis siekia 70 laipsnių (Fahrenh.), neserga slogomis, kol jie ten buna, ir tai nepaisant, kad į tokį šaltį staiga išėina iš laivų arba kitų gyvenimo vietų, kur buna šilumos iki 70 ar net 80 laipsnių. Eskimosai ir kiti šaltosios šiaurės gyventojai nežino, kas tai yra slogos, kol nepabuna šiltesniuose kraštuose.

Traukinio garvežio (lokomotyvo) pečkury, kęsdamas tai didelį karštį,—kuomet atidaro kakalį anglims pilti,—tai šaltį ir smarkų oro traukimą, kuomet kakalį uždaro, žiemos laiku,—išlieka nuo slogų; tuo tarpu šiaip keliauninkai, važiuodami šiltuose vagonuose, nepatirdami jokio "ciongo", labai dažnai gauna slogą. Tas pats pečkury paprastai suserga sloga po aplankymui judamųjų paveikslų ar kito teatro, kur žmonės čiaudi, kosėja, spjauo

ir tais budais užteršia orą slogos bakterijomis.

Delei tų bakterijų gauna slogą keliaujantieji šiltuose traukinio vagonuose; tie patys šaltosios šiaurės gyventojai gana greit užsikrečia slogomis, jei pasitaiko kuriems pagyventi civilizuotų žmonių miestuose, kur oras šiltesnis ir pilnas bakterijų.

Pečkury, dirbdamas minimose sąlygose, vistik išvengia slogos, aciū tam, kad jis buna ore, palyginamai liuosame nuo bakterijų; eskimosas, kurio krašte viešpatauja amžina žiema, "nepagauna šalčio", nes jo kvėpuojamas oras nėra užkrėstas slogos bakterijomis; berods, joms peršalta ten bujoti.

Bet kaip tai yra, kad vienas "pagauna šaltį", o kitas tose pačiose aplinkybėse jo "nepagauna"? Štai du žmonės buvo kartu prakalbose; abiem teko stovėti ties pradromis durimis, per kurias ėjo šaltis, ir buvo "oro traukimas". Vienas jūdvių gavo slogas, o kitas ne. Apie tą, kuris išvengė slogos, sakoma, kad jis turi didesnės spėkos atsilaikyti prieš nepatogias aplinkybes (šičia, prieš šaltį ir oro traukimą). Bet po kelių dienų, žiurėk, jau pradeda čiaudyti ir tuli kiti žmonės, gyvenantieji kartu su tuo, ką parsinešė slogą iš susirinkimo, nors nė vienas jų nebutų datyręs nė šalčio, nė oro traukimo.—Jie užsikrėtė nuo jojo.

Nė oro traukimas, nė šlapios drapanos, nė peršilimas, o paskui atšalimas nėra slogos priežastis. Tiesa, tie dalykai parengia dirvą slogos bakterijų veikimui; bet be bakterijų visviena nebutų nė slogos.

Dažnai buna, kad vieni turi slogą, o kiti kartu su jais gyvenantieji neturi; vadinasi, sergančiųjų bakterijos jiems nepri-
gyja; o tai reiškia, kad jų sveikatos stovis

yra toks, kad pergali bakterijų veikimą. Tečiau, asmeniui, kuriam šiaip sloga neprikibo nuo sergančiųjų, gali prikibti, jeigu, pav., gyvendamas tarp jų, nušals, pabus oro traukime ir tt., arba jeigu koku kitu budu sumažės jo kuno spėka ir nebe-pajiegs taip gerai priešintis bakterijų veikimui.

Taigi, norint nuo slogos išsisukti, reikia štai ką atminti: 1) sergėtis užsikrėtimo; 2) saugotis tų dalykų, kurie silpnina kuno spėką, kuri yra reikalinga atsispyrimui prieš slogos bakterijas.

Spėka, reikalinga atsilaikymui prieš bakterijų puolimus, mažėja delei persidirbimo, rupesčio, netikusio maitinimosi, delei nepakankamo miego, netyro oro, delei nušalimo, peršlapimo ir delei įvairių išdykavimų.

Kodel asmuo greičiau gauna slogą, kuomet nušąla ar sušlampa, ypatingai, kuomet kartu ir nušąla ir sušlampa?

Su puolančiomis ligos bakterijomis kovoja baltieji kraujo kuneliai (leukocytes), kurie jas naikina. Jie kuosmarkiausia gali veikti prieš bakterijas, kuomet kuno temperatūra (karštis) buna 98.6 (devyniosdešimt aštuoni laipsniai ir šeši dešimtdaliai) laipsnio Fahrenheito "gradusninko" arba kiek tiek augštesnė.

Jeigu oda atšąla, ypatingai, jeigu sušlapusi garuoja ir šiuo budu traukia iš kuno šilumą, tai kraujas, eidamas pro atšalusią vietą, netenka savo karščio dalies, lieka vėsesnis; o paskui, maišydamasi su visu krauju, apskritai jį šaldo. O net jei visas kraujas, apskritai, ir nepasidarytų vėsesnis, tai vistik atvėsta tie baltieji kraujo kuneliai, kurie ateina į atšalusį plotą, ir delei to jie nesugeba kaip reikiant veikti prieš ligos bakterijas toj vietoj; jos gi, tuo budu, čia pradeda greit veistis ir varyti savo darbą.

Bet vieni baltieji kuneliai negali sunaikinti besiveržiančių bakterijų. Jiems turi padėti alexin'as, opsonin'as ir tulos kitos medžiagos, kurias gamina sveikas kraujas. Kraujo karščio mažėjimas mažina tų me-

dziagų daugį; vadinasi, mažina baltųjų kunelių talkininkus, o pertai sunkina baltiesiems kuneliams kovą su ligą gabenančiomis bakterijomis. Ot kaip šalta temperatūra padeda užsikrėsti sloga.

Jeigu sušlapęs ir nušalęs žmogus smarkiai pasimankština: gyvai pagimnastikuoja, pabėga ir tt., tai kune daugiau karščio išsidirba, o ir pats kraujas pradeda smarkiau tekėti; tuo budu kraujui gražinama pradėjusi pulti jo šiluma, ir sušlapimas ir nušalimas nepadaro blogo.

Augščiau sakėme, kad persidirbimas arba nuvargimas yra viena priežasčių, rengiančių slogai dirvą. Kodel? Alexin'ai ir opsonin'ai tai yra svarbiausi kraujo gaivalai, kurių pagalba baltieji kuneliai gali naikinti bakterijas. Tie gaivalai geriausia veikia, kuomet susiduria su alkaline (šarmine, "gailia") medžiaga. Žmogus jaučia nuovargį, kuomet kune prisirenka atmatinių medžiagų, turinčių rugšties pobudį. Ačiu tų medžiagų susitelkimui, atsiranda per daug rugšties kraujų, o tatai neleidžia darytis ir veikti alexin'ui ir opsonin'ui, delei ko ir mažėja kuno pasipriešinimo spėka prieš bakterijas. Jeigu, be nuovargio, asmuo da kartu nušąla ir sušlampa, tai jo pasipriešinimo jiega prieš bakterijas buna juo silpnesnė.

Patirta, kad žmonės daugiau serga, kuomet pasninkauja. Tatai gali buti delei to, kad tuo metu numazėja baltųjų kraujo kunelių skaičius.

Jeigu ligos bakterijos pasiekia skilvį, kuomet ten maistas buna virškinama, tai skilvio rugštis gali sunaikinti bakterijas pirma, negu jos susigers į kraują; ir tuo budu gali but ligos išvengta.

Sudarkytas oras prisideda prie slogos platinimo. Apie teatrų, didelių susirinkimų ir tt. orą nėra kas daug kalbėti: jis vargu kada bebuna liuosas nuo didelio skaičiaus ligą nešančių bakterijų. Pakalbėsime apie sudarkytą gyvenamojo kambario orą ir jo intaką į sveikatą.

Beveik iki pat pastarųjų laikų buvo manoma ir net medicinos kursuose mokinama, jog sudarkytas oras vedas į ligą todėl, kad jame buna daugiau dvidegėto anglia-dario (carbon dioxide), kad jame buna mažiau degio (oxygeno), kad jame susidaro nuodingų medžiagų, kurios iškvepiama laukan, kaip nusidėvėjusios kuno dalelės ir tt. Dabartinė medicina gi tas nuomonės atmeta. Tie dalykai galėtų minimu budu kenkti tikrai labai mažame ir akliname kambaryj, kur niekaip negalėtų išsiskverbti oro iš lauko. To negalima pasakyti apie paprastus gyvenamus kambarius.

Bet nevėdinamo kambario sudarkytas oras yra pavojingas kitu žvilgsniu. Tokiame kambaryj gyvenantis žmogus turi panašių ženklų, kaip tas, kuris nusilpnėja delei karščio. Tame kambaryj nebuna oro judėjimo; čia žmogaus kuną apsupa užsistovėjusio oro šiltas sluogsnis, ir truksta reikalingo šilumos mainymosi tarp kuno ir oro. Jeigu gi tokiam kambaryj tinkamai oras judinama (pav., pagalba "fiano"-vėjadario), tai visai nebuna matyt jokių blogų pasekmių kambario gyventojams. Metabolizmą*) stabdo šiltas, pastovus, apsupantis oro sluogsnis; vėsus gi, judantis oras padeda metabolizmui veikti. Dr. Flügge sako: "Į atlapą (atvirą) orą turime eiti ne todėl, kad ten galima kvėpuoti chemikiniai tyresniu oru, bet todėl, kad nuolatinis jo judėjimas išnešioja kuno karštį ir duoda odai naudingo paakstinimo-pastimuliavimo; o iš čia pareina didesnis kuno narvelių (cėlių, kamaraičių) veikimas, kas prisideda prie žmogaus sveikatos pakėlimo".

Alkoholis yra vienas tų dalykų, kurie labiausia gamina dirvą slogos bakterijų veikimui. Jis išplėčia paviršutinius kraujos sudynus (kraujagysles) ir tuo pačiu kartu pagreitina širdies veikimą; tuo budu kraujas, didesniame savo daugume vaikščiodamas kuno paviršium, labiau vėdinasi ir praranda daug šilumos; o delei to, kaip jau mažėme, negali tinkamai veikti nė baltieji kraujos kurneliai, nė alexin'ai, nė opsonin'ai.

Rupestis, nemigė, persidirbimas—visa, kas silpnina žmogaus kuno pasipriešinimo spēką prieš slogos bakterijų užpuolimą, taip-pat atidaro duris ir kitų ligų bakterijų veikimui.

* * *

Sloga yra labai limpama liga. Kas turi slogą, privalo saugotis, kad kitų neužkrės-tų. Labiausia ji limpa savo pradžioj. Kurie gali išlikti nuo darbo, geriausia butų, kad neitų darban, koliai serga sloga. Reikėtų tą laiką lovoj ilsėtis; tuo budu, ji greičiau butų persirgta ir nebutų jai tiek progos įsi-senėti—virsti chronine; o chroninė sloga labai sunkiai teišgydoma. Kadangi sloga silpnina kuno jėgą pasipriešinti kitoms li-goms, tai slogos metu lengviau įgyti ir kitų ligų.

Sergantis sloga neturėtų maišytis nė su namiškiais, kuriems lengviausia perleisti slogą; jis turėtų buti atskirame kambaryj.

Sloga apsiereiškia greklėj, burnoj ir nosyj. Jos gemalų-bakterijų buna begalo daug seilėse, šnipštaluose; daugybė jų paleidžiama bečiaudint; nemaža jų pasklei-džiama ir bešnekant. Vienas lengviausių budų užsikrėsti tai yra bučiavimasi. Galima užsikrėsti ir nuo knygų ir laikraščių, kuriuos slogininkas vartojo; jis pats gali vėliau užsikrėsti nuo nosinės, kurion šnypštė, sirgdamas, jeigu jinai nebus tinkamai išvirinta, skalbiant. Kad slogos bakterijas užmušus, reikia daiktą formaldehydu išru-kyti arba kaitinti per porą valandų 350 laip-snių F. karštyj. Sergant, geriausia vartoti popierines nosines; pavartojus, sudeginti. Jeigu sergančiam atsieina arti su kitais žmonėmis kalbėtis, tai pirma to jis privalo tinkamais vaistais (antiseptikais) burną išsiplauti ir jau nieku budu nekosėti nė ne-čiaudyti tiesiog į žmogų.

*) Metabolizmas—tai chemikinės atmainos, kurios eina gyvuose narveliuose (cėlėse, kamarai-tėse), kurios gamina energijos kuno veikimui ir kurių pagalba nauja medžiaga yra įimama, kuri eina taisymui besidėvinčiojo kuno.

KORESPONDENCIJOS

PHILADELPHIA, PA.

Aš sakiau ir sakysiu, jei moters ką-nors veikia, tai visuomet pasekmės buna geros.

Štai, kad ir L. M. P. S. II kuopa; per narių pasidarbavimą, 23 d. kovo š. m. suložta gana puikus veikalas "Alkani Žmonės".

Svarbiausi aktoriai, kaip Ambrasas—J. Norvaiša, savo užduotį atliko visai pagirtinai, artistškai, geriau jau ir negalima. J. Norvaiša, tai talentuotas artistas.

Marė, jo žmona—M. Skudienė, lošė taip-pat visai gerai; jos skurdo spaudžiamas dejavimas pravirkdė publiką.

Agnieška, jų duktė—Ks. Baltrunytė, kaipo lošianti pirmusyk tragišką rolę, sulošė gerai; ypatingai nudavė suvargusį tų-pų; liko apdovanota gyvų gėlių buketu, didesniu už ją pačią.

Birutis—D. Matiukas, kaipo gyvenimo naštos parblokštas žmogus, bet su tvirtu įsitikinimu ir atvirumu, kovojančiu prieš visą blogą. Savo užduotį atliko pagirtinai.

Smulkiose rolėse gerai lošė P. Šolomskas.

Pats veikalas gana pamokinantis ir jei suložtas atsakančiai, palieka publikoje ilgą atmintį. Philadelphiečiai ilgai neužmirš "Alkanus Žmones".

Publikos atsilankė nemažai; atvažiavo pažiūrėt veikalo net iš apylinkių, kaip: Elizabeth, Eastono, Hazletono, Chesterio, Burlingtono. Pelno liks gražaus.

L. M. P. S. 46 kp. Richmondo, finansiniai stovi gerai, dirva veikimui šiek-tiek jau prieinama, bet viduryj kuopos tie ypatingai kivirčiai sėja blogas pasekmes; darbščiųjų draugių energija baigiasi išsisemti.

Aš tikiu, kad L. M. P. S. II kuopos narės mokės pataisyti visus tuos blogumus savo dukters—L. M. P. S. 46 kuopos.

Veliuoniškė.

EASTON, PA.

Balandžio 6 d. L. M. P. S. 14 kp. surengė vakarienę LSS. 42 kuopos kambariuose ant Northampton gatvės. Vakarienė visais atžvilgiais puikiai nusisekė. Žmonių buvo apie 60. Programos buvo labai geras, kuris susidėjo iš muzikos, monologų ir deklamacijų. Turbut pirmu syk Eastone buvo toks smagus vakarėlis. Visi buvo patenkinti ir laukia daugiau tokių vakarėlių.

Bal. 7 d. LSS. 42 kp. Star Teatre ant Northampton ir 7-tos gatvių, perstatė porą scenos veikalų: Br. Vargšo dramą "Pirmi Žingsniai" ir "Medicinos Daktaras".

Pirmasis veikalas, neskaitant mažų trukumų ir neskaitant nepritaikinimo scenerijos, nes toj svetainėj jų nėra, išėjo visgi vidutiniškai. Geriausia savo roles atliko J. Stankiūtė—Ōnos rolėj ir L. Valančius—piemens rolėj. Gerai buvo atlikta ir motinos rolė. Kiti vaidino netaip gerai.

Antrame veikale neblogai lošė d. Stankienė—Maršalkienės rolėj. Visiems kitiems truko gyvumo kaip kalboje, taip ir judėjime.

Puikiai paskambino pianu Marselietę ir kitus muzikos gabalėlius jaunas vaikas V. Anckaitis.

Jauna mergaitė, Berukščiūtė iš So. Bethlehem, gana jausmingai padeklamavo eiles.

Gerai atlošė monologus "Prostitutės" d. Z. Tarvydaitė ir "Užkabinskienės" d. Stankienė.

LSS. 42 kp. choras sudainavo keletą dainelių, bet kažin kodėl šį sykį nevisai gerai sudainavo. Kaipo neseniai gyvuojančiam chorui tai atleistina už trukumus.

Žmonių buvo apie 150. Abelnai, koks įspudis iš tos pramogos paliko publikoj, sunku spręsti.

Diana.

PHILADELPHIA, PA.

Balandžio 9 d. š. m. buvo L. M. P. S. A. 46 kp. ekstra susirinkimas, sušauktas ištyrimui trijų tos kuopos narių dalyko, kurios liko išbrauktos iš kuopos be tyrinėjimo už streiklauziavimą.

Kadangi jos liko išbrauktos be tyrinėjimo, ir nebuvo duota joms proga pasiteisinti, kaip yra konstitucijoje nurodyta, tai šitas išbraukimas likosi atšauktas, kol dalykas bus ištirtas ir bus duota joms proga paaiškinti.

Į susirinkimą pribuvo tik viena apkaltintoja, butent drg. B. Švilpienė, o kitos 2 nepribuvo. Kitų dviejų nėsant, jų dalyko tyrinėjimas liko atidėtas ant toliau; šiame susirinkime ištirta tik drg. Švilpienės prasižengimas.

Tyrinėjimas parodė, kad d. B. Švilpienė išstreikavo 4 mėnesius, o po keturių mėnesių streikavimo, manydama, kad streikas pralaimėtas, nuėjo dirbt streikui nepasibaigus, ir dirbo apie 10 dienų.

Apkaltintoji prie to prisipažino ir teisinosi, kad ją privertė dirbt skurdas, nes ji turi užlaikyt vyrą ir kūdikį. Taipgi, kad ji prie unijos nepriklausė ir nebuvo apsipažinusi gerai su streikų taisyklėmis, už tai pamąčiusi, kad daugelis kitų darbininkų (audėjų) eina dirbt, ir ji nuėjusi.

Kadangi apkaltintoji prisipažino padariusi klaidą ir prisizadėjo ateityje vengt tokių klaidų, tai susirinkimas, atsizvelgdamas į visas tas aplinkybes, prie kurių tas prasižengimas atsitiko, didžiama balsų nutarė šį syki d. Švilpienės neišbraukt, bet suspenduot ant tulo laiko.

Suspendavimui buvo paduota 6 mėnesiai ir 2 mėn.; už 6 mėn. balsavo 4 narės ir už 2 mėn. 4 narės; 3 susilaikė nuo balsavimo. Kadangi lygus skaitlius balsų buvo už abi propozicijas, tai pirmininkė nusvėrė savo balsu už 2 mėn.

Perėjus nutarimui, kad suspenduot ant 2 mėnesių, tos, kurios balsavo už 6 mėn. likosi labai nepatenkintos balsavimo pasekmėmis, ir pradėjo rezignuot iš kuopos.

Drgė Švilpienė, nenorėdama but prižasčia kuopos suirimo, taip-pat rezignavo. Nežinia kuom tas užsibaigs. Galį but, kad

nepatenkintosios narės susipras, kad blogą galima pataisyti dirbant organizacijoje, o ne rezignuojant iš jos,—sugrįš ir dirbs del darbininkų išsiliuosavimo.

Svečias.

GRAND RAPIDS, MICH.

Drgės K. Petrikenės prakalbos.

Kovo 22 ir 23 dd. L. M. P. S. 37 kp. ir LSS. XI Raj. surengė d. K. Petrikenei prakalbas. Drg. Petrikenė kalbėjo apie šiandieninį darbininkų padėjimą. Paskui aiškino apie socializmą ir moterų padėjimą. Sakė, kad socializmo laikuose nebus tinginių: kas nedirbs, tam ir turtai nepriklausys; visa visuomenė galės naudotis gyvenimo gerumu, nes kurie dirbs, tiems viskas ir priklausys, o ne saujelė politikierių žmones valdys. Taip-pat išaiškino priežastis moterų atsilikimo nuo išsilavinimo. Del to šandie valdančioji klesa moterį laiko pažeminime ir už tokius-pat atliktus darbus veik tik pusę moka, kaip vyrams. O kad moters yra tamsios, tai dažniausia buna savo vyrams konkurentės: išmeta organizuotus darbininkus iš darbo. Ragino lavintis, organizuotis sykiu su vyrais ir į vieną organizaciją priklausyti. Mesti senus papročius, kurie daugiausia mūsų moteris tamsybėj palaiko, svarstyti, savo protu gyveninti.

Per abudu vakaru publikos lankėsi gana skaitlingai ir visi labai atydžiai klausėsi d. K. Petrikenės kalbos ir gėrėjosi jos gabumu. Didžiama sakė, kad daugiau tokių Petrikenių butų. Klausimai taip-pat buvo duodami, į kuriuos aiškiai atsakė.

Aukos buvo renkamos į LSS. A. Fondą ir liko surinkta per abudu vakarus \$35.-16. LSS. 51 kuopos choras gana gerai padainavo visose pertraukose.

Taip-pat reikia paminėti, kad mūsų kuopoj nelabai mūsų sesutės yra linkę lavintis. Galima tikėtis, kad d. Petrikenės atsilankymas daugiau priduos energijos. Jau antras metas kaip kuopa susiorganizavo, reikėtų narėms pasidaugyti, bet priešin-

gai,—susipyksta, susibara susirinkimuose ir jau žiurėk, kad nenori prigulėti. Žinoma, didelė stoka pas mus išsilavinusių moterų.

Pradėkime, draugės, rimčiau ir daugiau lavintis pačioms, nes šandie ant mūsų pečių viskas gula.

J. P. Balčukienė.

NEWARK, N. J.

Čia randasi L. M. P. S. 10 kuopa, bet mažai girdėtis apie jos veikimą. Žiurint pagal skaitlių narių, nebutų taip silpna: narių turi suvirš 20. Gal but tame kliutis, kad tos narės, kurios plačiau supranta apie organizacijos reikalus, tai yra užsiėmusios pašalpinių draugijų reikalais,—neturi laiko rūpintis apie L. M. P. S. kuopos reikalus.

Bet kai-kurios draugės turėtų laiko ir galėtų veikti, bet retai lankosi į susirinkimus. Tokiu budu mažai tenuveikiama.

Pasistengkime, draugės, kad šiais metais daugiau galėtume nuveikti.

Šiems metams kuopos valdyba išrinkta: org. A. Buziutė, protokolų sekr. A. Bučienė, finansų sekr. U. Arminienė, izd. J. Bindeikienė, knygė O. Dobinienė. Taip-pat išrinkta "Moterų Balso" agentas prenumeratai rinkti ir pavieniais numeriais platinti. Išrinkta korespondentė, rašinėti iš kuopos veikimo ir kitokius dalykus į "Moterų Balsą", bet ligšiol nieko nesimato.

Draugės, kad darbą apsiimate, tai ir dirbkite. Tegul nenuėina prizadėjimais.

Kuopos Narė.

Šeimyninkių Skyrius

PRIKIMŠTA VERŠIENA.

Paimt veršienos dalį nuo krutinės arba nuo šono apie 4-5 svarus (sulig šeimynos didumo). Perkant, reikia pasakyt bučeriui, kad nori prikimšt, tai jis įpjauna išilgai viso mėsos šmoto; tarp kaulo ir mėsos padaro skylę, kur reikia prikimšt.

Taip prirengtą veršieną, apiplaut ir padėt ant lentos. Paskui paimt apie puoduką sudžiovintos ir sumaltos baltos duonos, įpilt į bliudą. Supjaustyti smulkiai rudyti lašinių apie pusę svaro arba tiek, kiek imama duonos. Sumaišyti lašinius su duona, įdėti druskos ir pipirų, pagal skonį. Įpjaustyti smulkiai svogonų, įdėti 1 čielą kiaušinį. Biskį citrinos sulties, pagal skonį, kad tik nebutų per rugštu. Tą viską sumaišyti gerai pilant šalto vandens. Vandens reikia tiek pilt, kad duona išmirktų ir pasidarytų iš jos minkšta tešla. Paskui ta tešla prikimšt veršieną **minkštai**. Tešlos reikia daryti tiek, kiek kepama mėsos, kad tilptų ir neliktų. Prikimšus, užsiut skylę ir visą veršieną, apibarsčius druska ir pipirais įdėti į blekę, pagal mėsos didumą.

Ant mėsos užpilt apie 2 puoduku karšto vandens, nulupt 2 svogonu (cibuliu), įdėti į blekę ir įkišti į karštą pečių. Kepant, kas 15 minutų aplaistyt mėsą esančiu blekėje vandeniui. Vandeniui išgaravus įpilt daugiau.

Kept tol, kol bus minkšta. Laiko ima pagal mėsos didumą, apie valandą ar pusantros; norint, galima nulupt keletą bulvių, apdėti čielas aplinkui mėsą ir kartu iškept. Taip keptos bulvės yra labai gardžios ir nereikia jų skyrium virt.

Mėsa turi but gerai iškepta, minkšta, ir gražiai iš viršaus parudavusi. Galima ant viršaus mėsos kepat padėti keletą šmotukų lašinių (rudyti), tas priduoja da geresnį skonį, bet nėra būtina reikalinga.

Išėmus mėsą, į likusį blekėje vandenį įplakt apie šaukštą (valgomą) miltų ir pavirint; tas padaro gerą sousą prie mėsos.

J. B.

RYŽIŲ DUONA.

Paimk vieną puoduką ryžių, ir išvirink minkštai; įdėti mažą šaukštuką druskos, į-

pilt paintę pieno, įdēt šaukštą sviesto ir vieną plytukę mielių. Miltų dėk kiek duona reikalauja; duok išrugti 3 val. laiko. Pas-kui ištep̄k blekę taukais ir dėk duoną; sudė-jusi į blekes, duok pakilti; kada duona jau pakyla, dėk į karštą pečių ir kepk vieną va-landą.

SNIEGO PUDINGAS (kitoks).

Paimk vieną citriną, išsunk iš jos sultis, įdėk 3 šaukštus cukraus, įpilk paintę van-dens ir virk. Kaip užverda, išmaišyk van-denyj 4 šaukštus bulvinio krakmolo ir pilk verdantį vandenį su citrina; pavirink 5 minutes; taip-pat įpilk vieną mažą šaukš-tuką vanilijos del kvapo. Visą tą supilk į bliudą ir duok užšalti. Paimk vieną kiaušinio baltimą, išplak ir supilk į pudingą. Su-pylusi, vėl plak, kol pasidarys baltas. Prie-to, išvirik sausą: vieną puoduką pieno, 1 šaukštą cukraus ir pusę šaukšto vanilijos ir užvirink. Išplak kiaušinio trynį ir įpilk į tą verdantį pieną, greitai maišydama, pas-kui nukelk, kad ne sutrauktų. Kai sudedi į torielkėles pudingą, užpilk tą sousą. Val-goma tas po mėsos. B. Bubli.

KASTETAS.

Išplak gerai 8 čielus kiaušinius, įpilk 1 šaukštuką vanilijos, biskį druskos ir pusę puoduko cukraus. Išmaišius gerai, kad cu-krus ištirptų, įpilk 1 kvortą pieno. Tą vis-ką sumaišius įpilk į indą del pudingų kepi-mo, arba į puodukus supilk ir įpylus karšto vandens į didelę blekę sustatyk į tą vande-nį puodukus taip, kad vanduo neįsigautų į vidų.

Įdėk tą viską į pečių (ne perdaug karštą) ir kepk tol, kol gerai sutirštės, ir paru-duos iš viršaus. Jei puodukuose kepta, tai paduot galima kiekvienam po puoduką kaip yra, ne išimant.

Valgyt galima šiltą ir šaltą, kaip kas mėgsta.

JUOKIS,—IR PASAULIS JUOKSIS SU TAVIM.

Zingeidus Jonukas.

Jonukas: Tetuši, kas tai yra karalius?

Tėvas: Karalius, mano vaike, yra tai toks didelis ponas, katras tik paliepimus duoda; jo paliepimai turi but tuoj išpildyti. Jo žodis yra įstatymu, ir visi turi jo klausyt.

Jonukas (užsimastęs): Tėte, ar tai ma-ma yra karalius?

‡ ‡ ‡

Įspėjo.

Kunigas (parapijinėj mokykloj): Ku-but, jei tu turėtum 3 obuolius, o kas-nors duotų tau da 5, tai ką tada turėtum?

Jokubukas: Sugadintą skilvį, kunigėli.
(Iš Bicz Boży) J. B.

‡ ‡ ‡

Mokytojas: Vaikeli, kurioj dalyj Jung-tinių Valstijų auga didžiausi kornai?

Vaikas: Ant mamos kojos didžiojo pir-što.

‡ ‡ ‡

Kunigas: Žmogau, ar tu žinai, kad kuomet tu eini į smuklę, tai ir velnias su tavim kartu eina?

Girtuoklis: Tas nesvarbu, man už jo gėrimą nereiks užmokėt.

‡ ‡ ‡

Ona: Ką tu sakei Jonui, kuomet jis tave pabučiavo?

Marytė: Liepiau kitą kartą ateit pėtny-čios vakare, nes tai amatorių (pradinių mo-kinių) vakaras.

‡ ‡ ‡

A.: Ką reikia daryt, kad gavus milita-riškas laidotuves.

B.: Numirt. Fleur-de-Marie.

Kuomet šeštame šimtmetyj vyskupai ir pralotai savo susirinkime svarstė klausi-mą ar moters turi dušią, ir tik vieno balso didžiuma nutarta, kad jos dušią turi,—tai man tankiai ateina mintis į galvą: kas būtų su moterimis atsitikę, jeigu tas balsas ten nebut pasipynęs?

L. M. P. S. Reikalai

L. M. P. S. A. MASS. VALSTIJOS KUOPŲ ATYDŽIAI.

Turiu pranešti, jog II Raj. gyvavimo pasekmės labai pasekmingos, ypač iš finansų atžvilgio; tikiuos, kad greitai laiku ir dvasiškai pradėsime veikti šį bei tą kuopų labui, nes jau pradžia pinigų rajono izde randasi virš šimtas dolerių; tai bus galima rengti maršrutus, sudrutinimui kuopų ir varyti tarp lietuvių moterų smarkesnę agitaciją. Kaip sykis, da daug yra tokių vietelių, kurios da silpnai gyvuoja, todėl reikalinga surengti maršturas ir budinti prie gyvesnio veikimo; juk tai rajono uždavinys yra rupintis savo apskričio kuopomis.

Nors da rajonas neseniai yra sutvertas, (apie 5 mėnesiai laiko kai gyvuoja), bet pasekmės kas del piniginių stovio, tai labai pagirtinos. Daugiausia pasidarbavo 13 kuopa So. Bostono, surengdama sausio 19 d. kostiumų balių, nuo kurio liko gryno pelno \$90.30; tuomi pakėlė rajono izdą. Sustiprinimui rajono izdo prisidėjo šios kuopos: 13 kp. So. Boston, Mass., 34 kp. Fitchburg su auka \$5.00, 50 kp. Gardner su met. mokesčia \$1.70, 27 kp. Cambridge su met. mok. \$1.20, 49 kp. Brighton su met. mok. \$2.10. Taip-pat sutveriant rajoną pirmam jo suvažiavime, lapkr. 25 d., 1917 m. Fitchburge tapo surinkta nuo delegačių ir svečių \$7.20. Viso į rajono izdą iplaukė \$107.50.

Šiuo tarpu da tik tiek kuopų tėra prisidėjusių prie rajono. 22 kp. Montello, Mass. yra nutarusi prisidėti; 52 kp. Stoughton, Mass., taip-pat davė žinoti, kad priklausys prie rajono. Šiuomi aš kviečiu visas kuopas prisidėti prie rajono kuogreičiausia, nes liepos mėn. 1918 m. turėsime antrą rajono suvažiavimą So. Bostone, todėl pageidaujama, kad pributų delegačių kuodaugiausia. Butų labai malonu, kad iki tam laikui nė viena kuopa nepalikėtų neprišidėjusi prie II Raj.

Kiekviena narė, priklausanti prie rajono, turi mokėti į rajono izdą 10c metinė mokesties. Siunčiant pinigus reikia išpirkt money orderį izdininkės, P. Sarapienės, vardu, o laiškus adresuoti finansų raštininkės, B. Bubliauskienės, vardu, 22 Broad St., Montello, Mass.

II Rajono finansų raštininkė
B. Bubl.

IŠ L. M. P. S. 22 KP. VEIKIMO.

Montellos progresistės veikia nenuilstančiai, rengdamos įvairias pramogas, kaip tai: teatrus, balius, etc.

Kovo 16 d. buvo perstatyta du teatru: drama "Iš Meilės" ir komedija "Piršlybos". Viskas nusisekė pagirtinai; taip-pat ir pelno kp. liks.

Tapo įsteigta mokykla; kožną pėtnyčios vakarą susirinkdavo moters į L. T. Namą, ten buvo mokinama aritmetikos, rašyti ir skaityti; prie to, įvairūs rankų darbai. Mokytojomis buvo šios draugės: K. Čereškienė, M. Bubliauskiutė, O. Jurkšienė, P. Minčikienė. Mokykla gyvavo per visą žiemos sezoną. Balandžio mėn. bus surengta rankų išdirbystės paroda.

Upas labai pakilęs tarp Montellos moterų progresisčių, kas del veikimo.

Linkiu geriausių pasekmių naujai išrinktai valdybai 1918 metams: org. M. Bubliauskiutė, sus. sekr. O. Petruiliutė, fin. rašt. K. Čereškienė, izd. P. Mineikienė, knygė O. Višniauskiutė.

B. Bubliauskienė.

RENGKIMĖS PRIE SUVAŽIAVIMO.

Draugės:—

Jau seniai pakeltas klausimas apie L. M. P. S. A. suvažiavimą, kuris turėtų įvykti šiais metais spalio mėnesyje, bet nežinau kodėl mūsų draugės taip šaltai į tai žiuri ir visai nesirengia prie to.

Ypatingai šiais metais, kuomet ant mūsų Susivienijimo šioji reakcija irgi nemažai atsiliepė—mūsų organo “Moterų Balso” persekiojimas ir tt., man rodos, kad juo smarkiau turėtume remti tą sumanymą ir rengtis prie suvažiavimo, kuris išriš daug klausimų, kurių negalime dabar išrišti.

Atsiminkime, draugės, kad prieš išėjimą mūsų organo “Mot. Balso” (spalio mėn., 1916 m.) ir suvažiavimo, mūsų Susivienijimas turėjo tik apie dvidešimt kuopų, o dabar turi net šešiasdešimts. Tą sparčių kuopų augimą šiame laikotarpyje vien tik ir pagreitina “Moterų Balso” ėjimas ir suvažiavimas, kuris išrišo daug klausimų ir, pridavė daug energijos mūsų draugėms.

Tiesa, kad daug vietų delegatės, nors grįžo namo pilnos energijos, bet kol sugrįžo, pamiršo savo prizadus ir gerus norus. Bet didžiuma visgi darbavosi ir jų darbo vaisius mes matome pažvelgę į Susivienijimą.

Tokiu budu, kuomet mūsų Susivienijimo narių paaugo veik dviem trečdaliais mums reikia kuogreičiausia suvažiavimo ir turint didesnę spėką, galėsime dar naudingesnių nutarimų padaryti ir daugiau gyvumo atsiras Susivienijime, ko dabar da vis labai truksta.

Daug galėsime pagerinti ir aprupinti “Mot. Balso” gerovę. Nors “Mot. Balsas” ir dabar gana sparčiai augo, plėtojosi ir populiarizavosi, kadangi į pusantrų metų laiką susilaukė 32 puslapių storio žurnalo ir gavome tukstančius rėmėjų, bet suvažiavime galėsime išrišti daug klausimų joje gerovei; geriau permatysime trukumus, kuriuos pataisę, galėsime padaryti “Mot. Balso” da populiariškesniu ir naudingesniu visuomenei.

Yra daug įvairių reikalų, delei kurių butinai reikia suvažiavimo.

Draugės, neatidėliokite tą klausimą toliau. Artimiausiam savo susirinkime, aptarkite tą klausimą ir rengkitės prie L. M. P. S. suvažiavimo.

Ks. Baltrunytė, Adm.

CENTRO KNYGOS.

Knygų peržiūrėjimo Komisija, paskirta iš L. M. P. S. A. II kp. peržiūrėjome Centro Knygas—finansų sekretorės ir izdininkės, ir radome viską geroj tvarkoj.

Pinigų sulyg 1 d. sausio, 1918 m. izderandasi \$518.63.

Knygų Peržiūrėjimo Komisija:
Ks. Baltrunytė, A. Merkienė, E. Šemrock.

KLAIDŲ ATITAIŠYMAS.

Gerbiama “Moterų Balso” Redakcija!

Pereitame “Moterų Balso” numeryj, mano straipsnyj, “Druska”, nežinau iš kieno priezasties, tapo padaryta dvi stambios klaidos, kurių atitaisyimą skaitau butinai reikalingu.

Ant aštunto puslapio, antroj špaltoj, 23-čioj eilutėj nuo viršaus išspausdinta: “skilvio virškinimo syvai turi apie 0,27° hydrochlorinės rugšties”. Ištikrųjų gi, turi buti sekamai: “skilvio virškinimo syvai turi apie 0,2% hydrochlorinės rugšties”.

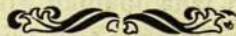
Taip, kaip ten išspausdinta, tai reiškia termometro laipsnius, o turi buti stiprumas hydrochlorinės rugšties pagal procentus.

Dvi eilutės žemiau, pasakyta, kad hydrochlorinė rugštis susideda iš hydrogeno ir chlorino ir, kad chlorinas gaunamas iš druskos, o “oxygenas” iš vandenio. Ištikrųjų turi but, kad hydrogenas, o ne oxygenas gaunamas iš vandenio. Oxygeno hydrochlorinėj rugštj visai nėra, vien tik chlorinas ir hydrogenas.

Tikiuosi, kad šias klaidas atitaisysite artimiausiam jūsų laikraščio numeryj, nes tos klaidos, chemiko akimis žiurint, yra labai svarbios.

A. Petrika.

Pereitame “Moterų Balso” num. po eilių antgalviu “Kame Laimė” turėjo but “Aukauju A. Liutkuvieni”, o ne O Liutkuvieni.

Panelė M. R. U. Holmer, M. A., tapo paskirta profese biologijos ir fiziologijos, Punjab universitete. Tai pirma moteris Indijoj, kuri užima profesoriaus katedrą.

A. P.

* * * *

Jau 12-tą (15) num. “Mot. Balso” perskaičiau, ir da neišnyko vienas klausimas iš mano minties: kur mūsų inteligentiškos spėkos? Kur mūsų draugės: M. M. Račiūtė-Herman, d-rė Baltrušaitienė, Dundulienė, Jurgelionienė? Kodel jų raštų nesimato?

Nauji Raštai

“Ant Rytojaus po Socialės Revoliucijos”. Parašė K. Kautsky, į lietuvių kalbą vertė P. Grigaitis. Išleido Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugija. 112 puslapių, 35c.

Šita knygelė labai interesinga. Joje bandoma nupiešt kaip bus socializmui įvykus. Kas interesuojasi, patartina ją perskaityti. Gaunama pas L. D. L. D. knygų ir “Kovos” administracijoj.

“**Militarizmas**”. Parašė Karolius Liebknecht. Lietuvių kalbon vertė K. V. Kovietis. 176 pusl. Kaina 50c; apdaryta 75c. Išleido Lietuvių Socialistų Sąjunga.

Šita knyga labai aiškiai ir suprantamai perstato militarizmo baisenybes. Ten aprašoma kas tai yra militarizmas, kam jis reikalingas ir kas jį palaiko. Šita knyga vokiečių valdžios liko konfiskuota.

Patartina kiekvienam darbininkui tą knygą perskaityti.

“**K. Marks, jo gyvenimas, raštai ir darbai**”; su paveikslu. Išleido Liet. Soc. Sąjunga. Šitą knygelę kiekvienas darbininkas turi butinai perskaityti. Gaunama “Kovos” administracijoj.

Nuo Administracijos

Nors jau pereitą numerį “Moterų Balso” tikėjome galėsime siųsti antra klesą, bet dar ir šį prisieina siųsti trečia klesą. Da vis laukiama galutino pranešimo iš vyriausybės...

Kaip greitai viskas išsiriš, negalima pasakyti, nes tik tiek žinome, kad kol kas antros klesos teisės neatimtos, bet siuntinėti nepavėlija vietinė krasa.

Draugės ir Draugai, kurie iki šiol rėmėte “Moterų Balsą”, atsišaukiu į jus. Dabar jūsų pagalba daugiau reikalinga, negu kuomet nors pirmiau. Žinote, kad siuntinėjimas “Moterų Balso” dabar daug daugiau lėšuoja, taipgi ir daugiau kitų išlaidų turime, negu pirmiau, nes leidžiame “Moterų Balsą” didesnį. Rinkite prenumertą, atnaujinkite senas ir tuomi remkite, kad palaikius “Mot. Balsą” per šį reakcijos metą.

L. M. P. S. A. KUOPOMS.

Draugės! Dabar jūsų pareiga imtis daugiau už darbo ir daugiau rupintis “Mot. Balso” gerove. Pasirodykite, kiek kuri kuopa ką veikiate delei “Mot. Balso”. Kurios galite rengkite kokias pramogas-vakarų “M. B.” naudai, kurios negalite, pasistengkite daugiau pavienių išplatinti ir daugiau prenumeratų gauti. Yra daug būdų, tik reikia darbuotis.

Kuopų sekretorių meldžiu pranešti Adm., ką jūsų kuopa nutarė surengti “Mot. Balso” naudai. Kituose numeriuose “Moterų Balso” bus paskelbta. Matysime, kiek kuopų tuomi rupinasi. Neatsilikite nei viena.

Daug kreipiasi į Adm., rašydami, kad siuntė po kelius laiškus, bet negauna atsakymų. Delei nežinomų priežasčių labai daug mūsų laišku žuva krasoj, todėl turėkite kantrybę ir visuomet nekaltinkite Adm., bet rašykite ir vėl su paaiškinimu, ko reikalavote, kol negausite atsakymo.

Ks. Baltrunytė, Adm.

“MOTERŲ BALSO” KOMPLETAI.

Galima jau užsisakyti “Moterų Balso” kompletus. Kompletas bus 15 numerių, tai yra nuo pradžios gyvavimo—spalio 1916 metų iki sausio 1918 metų.

Kiekviena kuopa privalėtų nusipirkti kompletą kuopos archyviui.

Bus puikiai apdarytas. Reikalaukite greitai, nes turime tik 100 egz. Kaina \$2.50.

Reikalaukite šiuo adresu:

MOTERŲ BALSAS

535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

“MOTERŲ BALSO” AGENTAI.

Talpiname čia “Mot. Bals.” agentus, pas kuriuos galima užsiprenumeruoti ir gauti pavieniais numeriais “Moterų Balsą”.

Binghamton, N. Y. Katie Wojciek, 7 Hazel St.
Schenectady, N. Y. L. Gudzinskiene, 108 Porter St.
Brooklyn, N. Y. A. Bilda, 79 Hudson Ave.

d. Jakimavičienė, 455 Grand St.
Springfield, Ill. M. Lucas, 1720 E. Matheny Ave.

Herrin, Ill. S. Adomaitis, 823 So. Park Ave.

Chicago, Ill. S. Misiunas, 149 E. 107th St.

O. Vikšnienė, 1829 S. Peoria St.

Roseland, Ill. J. Grybienė, 125 E. 104th St.

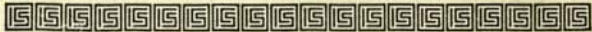
Cicero, Ill. B. Tuskienė, 1225 So. 50th Ave.

Gardner, Mass. D. Evans, 46 Parker St.

Montello, Mass. B. Bubliskienė, 22 Broad St.
Lawrence, Mass. P. A. Jatul, 142 Lawrence St.
So. Boston, Mass. G. Sarapienė, 73 G St.
Worcester, Mass. M. Sypienė, 78 Wark St.
Fitchburg, Mass. Mrs. A. Powell, 90 Albee St.
Hartford, Conn. E. J. Mažeika, 52 Sheldon St.
Waterbury, Conn. J. Pruselaitienė, 775 Bank St.
New Haven, Conn. J. B. Vaitkevičienė, 286 Wallace St.

Pittsburgh, Pa. J. A. Katkus, 2204 Forbes St.
Monessen, Pa. E. J. Stočkienė, 1133 McMahon av.
Easton, Pa. S. Tarvydaitė, 1205 Childsey St.
Detroit, Mich. T. Šiurmaitė, 181 Cardoni Ave.
Paterson, N. J. A. Valatkienė, 254 Wait St.
Newark, N. J. A. Buziutė, 213 Smith St.
Bayonne, N. J. P. M. Šeštakauskienė, 16 White St.
Baltimore, Md. O. Deltuvienė, 812 W. Lombard St.
Grand Rapids, Mich. U. Kevezienė, 1116 Scribner Ave., N. W.

Cleveland, O., M. Aržuolaitienė, 2540 Superior Av.
Argentina. F. K. Stalioraitis, Calle Fres-Esquina, 1911 Dopar 97, Buenos Aires.

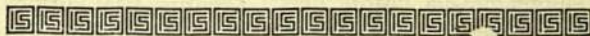

K. Markso ir Engelso Paveikslai.

Geguzės penktą dieną šių metų sukanka šimtas metų nuo gimimo dienos KAROLIAUS MARKSO.

Paminėjimui to jubilėjaus, LSS. išleido K. Markso ir jo mokslo draugo Pr. Engelso paveikslus ant puikios ir brangios popieros, 20x25 colių dydžio. Paveikslai kaštuoja po 50c, 75c ir \$1.00.

Reikalaukit "Moterų Balsas" Administracijoje, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of "Moterų Balsas" (The Women's Voice) published monthly at Philadelphia, Pa. for April 1, 1918.

State of Penna.
County of Philadelphia.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesad, personally appeared K. A. Baltrunas, who having been duly sworn according to law, deposes and says that she is the Manager of the "Moterų Balsas", and that the following is, to the best of her knowledge and belief, a true statement of the ownership, ma-

nagement (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

The Lithuanian Women's Progressive Alliance of America.

Editor J. Benes, 305 N. 7th St., Philadelphia, Pa.
Managing Editor K. A. Baltrunas, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

Business Manager K. A. Baltrunas, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock.) No stockholders; the paper is published not for pecuniary profit. The principal officers consists of: President Miss. J. Benes, 307 N. 7th St., Philadelphia, Pa.; Manager (K. A. Baltrunas, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.); Secretary (Z. M. Puishea, Franklin Sq. House, Boston, Mass.).

3. That the known bondholders, mortgagees and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgagees, or other securities are: (If there are none, so state.) None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in case where the stockholder or security holder appear upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustee, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fine owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is (This information is required from daily publication only.)

Sworn to and subscribed before me this 10th of March, 1918

ARNOLD KATZ,

(Seal)

Notary Public

(My commission expires March 10, 1921).

SKAITYKIT "MOTERŲ BALSĄ".

Prenumerata metams \$1.00, pavienis numeris 10 centų.
Adresas: Moterų Balsas, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa. Raštus siųskit: 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.